

Roald Amundsen: *Slædedagboken for turen til Sydpolen*

Utgitt ved Anne Melgård

NB kilder 6

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no, Oslo 2015

ISBN: 978-82-7965-256-4 (digital utgave, bokselskap.no),

978-82-7965-257-1 (epub), 978-82-7965-258-8 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Roald Amundsen

Slædedagbok for turen til Sydpolen

Ms. 8° 1249

Utgitt ved Anne Melgård

NB kilder 6

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no

Oslo 2015

[Forord ved Anne Melgård](#)

[Innledning ved Harald Dag Jølle](#)

[Prinsipper for transkripsjon](#)

[Forkortelser](#)

[Litteratur](#)

[DEL I](#)

[\[september 1911\]](#)

[DEL II](#)

[\[oktober 1911\]](#)

[\[november 1911\]](#)

[\[desember 1911\]](#)

Forord ved Anne Melgård

Kort om Sydpolekspedisjonen 1910-12

Roald Amundsen førte denne dagboken under deler av en lengre polarekspedisjon, som han på et senere tidspunkt kalte «Den norske Sydpolsfærd med Fram 1910-1912». Fra starten av var ekspedisjonen planlagt slik at polarskuta «Fram» skulle drive med isen over Nordpolen, fra øst mot vest. For å nå til startstedet for ekspedisjonen, skulle de seile med «Fram» lastet med alt utstyr rundt sydspissen av Sør-Amerika og deretter nordover langs vestkysten opp til Alaska.

Imidlertid hadde ekspedisjonslederen Roald Amundsen bestemt seg for at de først skulle «naa sydpolen», som han skriver til Fridtjof Nansen 22. august 1910 (Ms.fol. 1924:5:3). Brevet var sendt fra Madeira, og det var herfra verden fikk vite at Amundsen tenkte seg til Sydpolen *før* Nordpolen, nærmest som en avstikker. Dermed utfordret han briten Robert Falcon Scott, leder av den britiske Antarktis-ekspedisjonen, i å bli den første til å erobre den geografiske sydpol. Britene hadde allerede gjort to forsøk på å nå Sydpolen uten å lykkes. Nå stod Scott klar til å gjøre et endelig forsøk. Omverden omtalte dette som et kappløp.

Den norske Sydpolekspedisjonen ankom Hvalbukta i Antarktis midt i januar 1911. Her ble vinterkvarter Framheim etablert med ni personer som skulle gjøre forberedelser til sledeekspedisjonen sydover. Redselen for ikke å bli de første til å nå Sydpolen, medførte at Amundsen bestemte en tidlig start: 8. september 1911. Men med temperaturer ned til $\div 56$ °C, besluttet han den syvende dagen å gjøre vendereis.

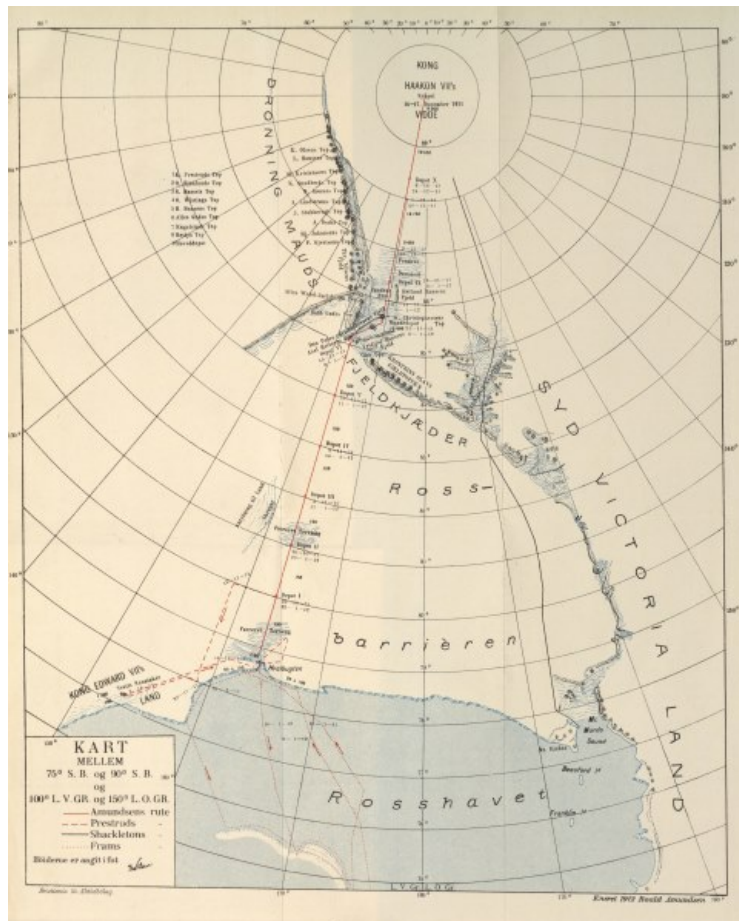
Først nesten seks uker senere startet den endelige sledeekspedisjonen sydover. Amundsen valgte ut fire menn til å delta, med seg selv som leder: Olav Bjaaland, Helmer Hanssen, Sverre Hassel og Oscar Wisting. Disse hadde ansvar

for hver sin slede, trukket av i alt 52 hunder. De forlot Framheim 20. oktober 1911 og nådde, som de første i verden, sydpolområdet 14. desember. Her brukte de fire dager til observasjoner og innsirkling av den geografiske sydpol. De markerte området ved å sette ut flagg i fire retninger, og før returen nordover satte de opp et telt kalt Polheim.

Oscar Wisting, Olav Bjaaland, Sverre Hassel og Roald Amundsen
på Sydpolen 14.12.1911 (NB bldsa_NPRA0524)

26. januar 1912 kl. 4 om morgenen ankom de Framheim med fem mann, to sleder og 11 hunder. Ingen hadde pådratt seg alvorlige skader utover mindre forfrysninger i ansiktet som ble helet underveis. I alt tok sledeturen 99 dager, og de tilbakela nærmere 2800 km. Scott og fire andre briter nådde polområdet en drøy måned etter nordmennene, til fots. Tragisk nok døde alle fem på returen til vinterkvarteret.

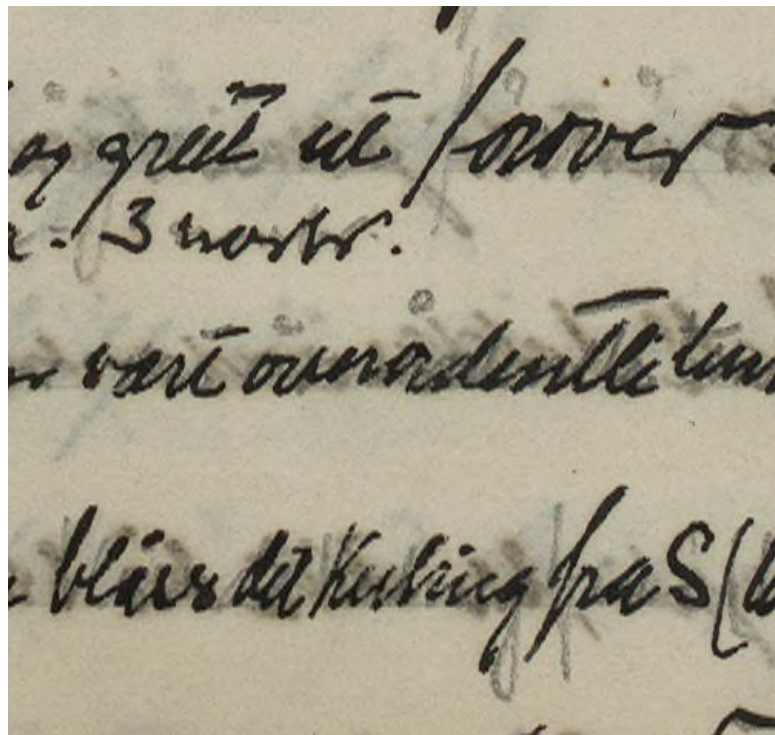

«Kart mellom 75° S. B. og 90° S. B.» (Amundsen 1913, b. 1)

Beskrivelse av dagboken

Til slededagbok brukte Roald Amundsen en liten notatbok med målene 11 x 17,5 cm. Den har myke permer trukket med svart skinn. Arkene er linjerte og har trykt paginering fra 1 til 200. På innsiden av første perm er det klistret et ovalt firmamerke med teksten: «Halvorsen & Larsen – Christiania». På første forsatsblad har Amundsen skrevet med blyant: «Slædedagbok for turen til Sydpolen». Håndskriften kan tyde på at denne tittelen er skrevet inn på et senere tidspunkt. Nedtegnelsene er ført over sidene 1 til 125.

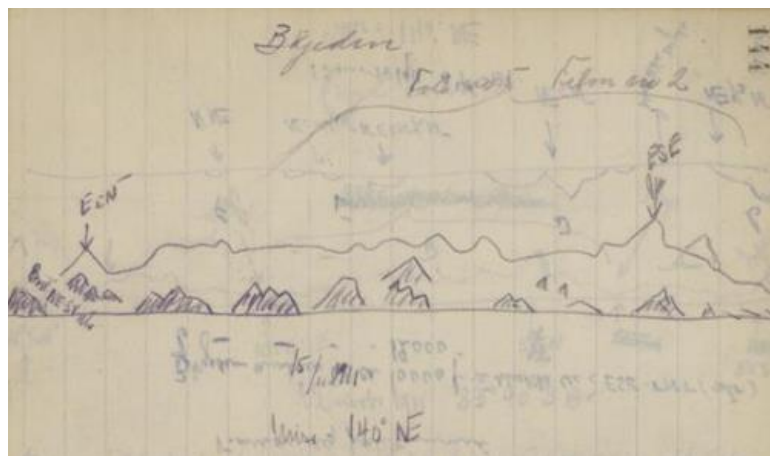
Roald Amundsen skrev dagboken med blyant. I etterkant har han fra starten og fram til 17. november skrevet over med svart blekk. Det er tydelig at det forekommer avvik fra underliggende blyanttekst. Avvikene synes å være marginale, men samtidig også vanskelige å avdekke. Det virker som Amundsen i overskrivingen med blekk særlig endret bruk av *å* hvor det i en normal rettskriving skulle være *o*, slik som fra *åg* til *og*. Et annet eksempel er *fåråver* som endres til *forover* med blekk.

Eksempel på overskrevet tekst som avviker fra underliggende blyanttekst hvor å er av Amundsen endret til o i flere av ordene, slik som *fåråver* er blitt *forover* (NB Ms. 8° 1249, s. 23).

Man kan jo spekulere på om Amundsen overskrev med blekk i forbindelse med at han arbeidet med manuskriptet til den trykte ekspedisjonsberetningen. Den er utgitt på datidens normerte skriftspråk. Dagboken derimot, har et særegent skriftspråk som nærmest følger et fonetisk prinsipp. Ord er skrevet slik de ble uttalt, og overflødige eller stumme bokstaver utelatt. Eksempler på hans ortografi er at *det* skrives *de*, og *de* skrives *di*, *jeg* blir til *jei* osv. Dette har vært utfordrende å transkribere, ikke minst fordi Amundsen ikke var konsekvent i valg av skrivemåter. Under [«Prinsipper for transkripsjon»](#) gjøres det rede for hvordan Amundsens ortografi er behandlet i denne utgaven. Det ser ut til at han utviklet denne skrivestilen underveis til Antarktis i 1910 og er en stil han beholdt livet ut.^{[n1](#)}

Sleddedagboken ble trolig skrevet av flere grunner. Den er ført daglig og var nok viktig for å samle tanker og erfaringer til de neste dagsmarsjer. Amundsen gir særlig mange beskrivelser av landskapet de ferdes i og av observasjoner de gjør underveis. Ikke minst er det fjell som omtales, og de får dels navn eller blir bare nevnt med bokstaver, slik som C kjeden, F kjeden osv. I en annen notisbok har han tegnet konturer av disse fjellkjedene. Beskrivelsene av fjellene var nok også en sikring for å finne veien tilbake til vinterkvarteret.

Konturer av fjellkjeder tegnet av Amundsen i en annen notisbok som var med på sledeturen (NB Ms.8° 1196:17)

Slede dagboken inneholder kun ren tekst. Her er ingen skisser eller tabeller. Amundsen og de andre deltakerne hadde flere notisbøker som ble ført parallelt. Dette er notisbøker med oversikt over sledenes innhold og da særlig lister over provianten og egne bøker til nedtegnelser av observasjoner og beregninger.

Av økonomiske årsaker måtte Amundsen så raskt som mulig få utgitt en trykt ekspedisjonsberetning. Det gjaldt å ha gode notater til bruk ved skriving av denne og til alle foredragstekstene. I flere år etter hjemkomsten reiste Amundsen verden rundt og holdt foredrag for å finansiere avsluttede og fremtidige ekspedisjoner.

Dagboken og biblioteket

Roald Amundsens slede dagbok kom til det daværende Universitetsbiblioteket i mai 1940. Den var del av en større samling manuskripter og dagbøker som ble gitt i gave fra Roald Amundsens Minnefond ved formann Fridtjof Eide Isachsen. I takkebrevet datert 23. mai 1940 skriver overbibliotekar Wilhelm Munthe bl.a. «Det skal være oss en æressak snarest mulig å få den omhyggelig katalogisert og gjort tilgjengelig for forskningen» (aksesjon 1940:22). Etter innlemmelse i Universitetsbiblioteket fikk dagboken preget inn på forsiden i gull et ovalt stempel med UB samt katalogsignaturen Ms.8° 1249. Den har samme signatur fortsatt. Originalen er digitalisert og tilgjengelig via [nett](#).

Om utgivelsen

Dagboken er av Amundsen ført i to tidbolker som begge er ført daglig:

1. Første bolke, del 1, er fra et tidlig startforsøk fra den 8. september 1911 og til de var tilbake 15. september. Den strekker seg over 9 sider.
2. Andre bolke, del 2, er den endelige turen fra Framheim inn til Sydpolen og tilbake, fra 20. oktober 1911 til 25. januar 1912. Siste dag av sledeturen er av Amundsen utelatt i slededagboken, men er med i en større dagbok som dekker større deler av ekspedisjonen.
3. I denne utgivelsen har vi valgt å ta med en tredje del: En innlimt notis fra Kristian Prestrud som ledet en mindre ekspedisjonen til King Edward VII Land mens Amundsen var på vei til polpunktet. Amundsen fant denne på tilbakeveien i et depot, den 22. januar 1912, fire dager før de nådde Framheim.

For lettere å orientere seg i dagboken, er det i tillegg lagt inn skille ved hver måned.

Formålet med denne utgivelsen av slededagboken er å gi forskere en så pålitelig og bokstavtro tekst som mulig. Utgivelsen vil trolig være til hjelp for dem som ønsker å studere Amundsens særegne ortografi. Språklige kommentarer er bare i liten grad lagt inn. Det er satt inn pop-up-noter på enkelte uttrykk, navn og forkortelser direkte inn i teksten, hovedsakelig bare første gang de forekommer. Personer er kun identifisert med fødsels- og dødsår. I en slededagbok må det nødvendigvis forekomme mange forkortelser. Forklaringer av forkortelsene finnes i en egen [liste](#). Listen har man under lesning av dagboken lett tilgjengelig i høyre marg.

Transkripsjon og korrekturlesing er utført av Anne Melgård. Frammuseets trykte utgivelse fra 2011 er benyttet som grunnlag samt at deler av dagboken tidligere har vært gjennomgått av Helge Vold. Ellen Nessheim Wiger og Mette Witting har gitt mange råd underveis og lest noe korrektur.

Innledning ved Harald Dag Jølle

historiker, Norsk Polarinstitut

Med Amundsens dagbok til Sørpolen

«Endli kåmm vi da avste». Det passet godt å sitere Roald Amundsen denne oktoberdagen i 2011. For *endelig* sto vi her. I Hvalbukta. 100 år og 11 dager etter at fem menn og 52 hunder forlot Framheim. Og vi – Vegard Ulvang, Stein P. Aasheim, Jan-Gunnar Winter og undertegnede – var ute i samme ærend som pionerene. Vi ville til Sørpolen. Vi skulle følge Amundsen de 1311 kilometer fram til 90 grader sør. Og vi skulle bli de første til å repetere hele hans rute; de første til å bli nummer to. Forhåpentligvis ville vi rekke jubileumsfesten på Sørpolen 14. desember 2011 – 44 dager fram i tid.

Det har skjedd mye på 100 år. Utrolig mye. Utstyret, kommunikasjoner, navigasjon – lite kan sammenlignes med det de hadde på begynnelsen av 1900-tallet. Pionerene reiste inn i det ukjente. For satellittgenerasjonen er det vanskelig å sette seg inn i det mentale universet til Amundsen. Jo, vi kan forstå at mye sto på spill: Amundsen *måtte* komme fram før konkurrenten Robert Falcon Scott. Og vi kan skjønne at han var stresset over alt han hadde ansvar for. Hadde han beregnet nok proviant til folk og bikkjer? Var utstyret i orden og tilpasset godt nok? Ville de overleve bresprekkene? Ville de finne en farbar vei opp til innlandsisen? Men det er umulig å tenke bort det vi vet – og vi visste akkurat hvor vi skulle. Vi hadde detaljerte kart, flyfoto og ruta lagt inn på GPS-en. Og selv om vi følte oss litt små da flyet forlot oss her ytterst på Rossisen, visste vi at det fantes en omverden der ute. En omverden som i det minste ville forsøke å berge oss om noe skulle hende. Et slikt sikkerhetsnett var utenkelig for de fem karene som spente opp hundene og krummet nakken i oktober 1911.

Men selv om mye har skjedd på 100 år, er mye veldig likt i Antarktis. Isen er her fortsatt, kulda, den margsguende motvinden og den overveldende naturen. Og fortsatt er dagboka til Roald Amundsen den beste veileder når du skal ut og gå på ski fra Hvalbukta til Sørpolen.

Den endeløse Rossisen

«Pludslig falt dær ett stort stykke a åverflaten å åpnete ett uhyggeli gap like ve sleen – stort nåkk till å sluke åss alle» (20. oktober). Amundsen hadde ikke kommet langt før han festet denne opplevelsen til papir. Og det var dette «svinerie» vi fryktet mest av alt. Rossisen er en flytende isbre, en såkalt isbrem, som skjuler talløse sprekker og bunnløse hull. De var her i 1911. Og de er her fortsatt: «Di styggeste dannelser vi har funnet hær, ær store, svære hull, så store i vidde, at di jærne kunne huse Fram og meget med den» (1. november). Men også her hadde vi et hjelpemiddel Amundsen aldri kunne ha sett for seg. Vi hadde studert satellittbilder og merket oss de verste sprekkområdene. Og i kombinasjon med Amundsens posisjoner, observasjoner og beskrivelser kunne vi legge ruta utenom de farligste stedene.

Rossisen er like voldsom som for 100 år siden. I utstrekning like stor som hele Frankrike. Og flere hundre meter tjukk. De første 700 kilometer av turen gikk med til å krysse denne flytende iskolossen fra kysten og inn til foten av det antarktiske fastlandet.

For de som måtte lure: Våre dager på Rossisen så ganske like ut. Samme utsynet dag ut og dag inn: kvitt, blått og flatt – og, med fare for å banne i naturkatedralen, ganske kjedelig! Samme ensformige pulktrekking. Inne i hetta, overlatt til egne tanker den neste timen. Så en kort saft- og sjokoladepause. Før du er inne i hetta igjen. Åtte økter om dagen.

Amundsens ekspedisjon hadde så mange flere elementer. De kjørte noen formiddagstimer og tilbakela 3–4 mil. Så måtte hundene hvile, men dagsetappen var tilbakelagt. Ikke at vi på noen måte tror det var en enkel sak å komme seg til Sørpolen i 1911. Men de gjorde så mye forskjellig. Imponerende mye forskjellig: Bygde varder, ordnet depot, tok geografiske posisjoner, fôret hunder. Slaktet hunder, for den saks skyld. Og de gikk ikke på ski med en tung slede etter seg. Amundsen beklaget seg rett og slett da han var ferdig med Rossisen: «Det føltes helt uvant at gaa paa ski, skjønt jeg nu hadde tilbakelagt 620 km. paa dem. Vi hadde snørekjørt hele veien og var nu lite trænnet».¹² Slik sett minner moderne polferder mer om måten Scott gjennomførte sin ekspedisjon på – enn på Amundsens oppvisning i polar effektivitet.

Men vi kunne ikke klage: «Fårtsatte i samme glimrenne vær», skrev Amundsen 27. oktober, «Blikkennestille & klart. Slett & fint uten en skavvel. Ypperli føre». Beskrivelsen oppsummerer hele vår ferd over Rossisen. Med noen få unntak hadde vi blå himmel de første fire ukene av turen. Her var vi heldigere enn Amundsen.

På veg mot «Folgefånnen» eller «Axel Heibergs bræ» som Amundsen senere døpte det store brefallet de gikk opp til innlandsisen.

«Håkonshallen» som ble til «Don Pedro Christophersens Fjeld».

Foto: Norsk Polarinstitut

Fjellverden

«Det var et storartet panorama som aapnet sig», forklarer Amundsen i sin reiseberetning.¹³ Og han overdrev ikke. Fjellkjeden som avløste den endeløse issletta, gjorde selv den mest blaserte Himalaya-klatreren blant oss stum av beundring. Her sto de på rekke og rad. Fjell som reiste seg tre-fire tusen meter opp av isen. Fjell ingen hadde sett før de fem karene kom hit i november 1911 – «Antageli ær disse fjelle di Slikste fjelle – synlie – i værden», skrev Amundsen i dagboka. Det var bare å sette et norsk stempel på landskapet: «Den SEgæenne fjellkjede har jei kallt Kong Håkons fjelle. Di mot NEgæenne – Dronning Mauds. Bukten, som disse to danner – Kronprins Olavs bukt» (17. november).

Amundsen fant en veg mellom disse majestetiske toppene. Det vil si, han sendte Olav Bjaaland og Helmer Hansen på rekognosering: «HH & Bj. hadde funnet udmærket vei frem åpøver breen». Det store ismassivet kalte de

«Folgefånnen». Til vestre lå «Håkonshallen». Til høyre «Olavsfjell» – «mektige Ruggar som rek væl sine 15000 f.», i følge Olav Bjaaland.¹⁴ Men disse navnene kom aldri lengre enn til dagboka. Det gjorde heller ikke prosaiske navn som «Store Bikube» og «Iglutåppen». I Amundsens bok *Sydpolen* har «Folgefånnen» blitt til «Axel Heibergs bræ» – oppkalt etter en av Amundsens, og norsk polarforsknings, største mesener – og er i dag det mest kjente stedsnavnet i området.

Foto: Norsk Polarinstitut

Det symboltunge «Håkonshallen» døpte Amundsen til «Don Pedro Christophersens Fjeld». Det var neppe noen av de fem skiløperne som tenkte på denne norske godseieren i Argentina da de slet opp bakkene her. Men da «Fram» kom tilbake til Hvalbukta for å hente ekspedisjonen, kunne kaptein Thorvald Nilsen fortelle at en Don Pedro hadde sikret ekspedisjonen fra konkurs. Det minste han kunne få i retur, var et av de stolteste fjellene på hele ruta til Sørpolen. Den høyeste toppen, derimot, var reservert en Amundsen sto i enda større takknemmelighetsgjeld til. «Olavshøi» ble til «Fridtjof Nansens Fjeld».

Slikt hadde vi å tenke på da vi strevde oss opp det store brefallet – og ble mer og mer imponert over vegvalget til pionerene. Riktignok hadde det ikke vært lett å «finne vei uta den uhyre kaotiske fårrvirring, såm omjir åss». Vi, derimot, kunne lene oss på Amundsens beskrivelser og sirkle oss opp mellom «Uhyre isblåkker, mektie gap å svære revner» (20. november).

Slakteren

Oppe på selve platået, den antarktiske innlandsisen, gjorde vi en stor sving utenom «Fandens bre». Amundsen hadde advart oss: «Gap i gap – svelg i svelg må gåes runnt». Men vi slapp ikke unna det vanskelige føret: «jennemskåret a stenhåre, knivspisse fokskavler». Heller ikke de «vållsømme kastevinne», som Amundsen refererer til 22. november. Han hadde kommet til «Slaktern», hvor de hadde tatt livet av «24 a våre tapre kammerater»; kammerater som hadde sikret ekspedisjonens suksess: «Kåmm så å si, att hunner ikke ær brukbare hær. På 4 dage har vi rukket fra kysten til plateauet». Og det er imponerende! Når du selv har slitt deg opp «Folgefånnen» forstår du virkelig hvilken bragd dette var. 3000 høgdemeter bratt motbakke i vanskelig, ukjent terreng med tunge sleder.

Men nå hadde de fleste hundene gjort jobben. I ekspedisjonens regnestykke var det aldri beregnet nok fôr til at alle skulle komme hjem igjen. De skulle snarere selv fungere som proviant. «Vi har hat di delikateste bikjekoteletter till middags», skrev Amundsen i dagboka, «Sell spiste jei 5, men måtte da slutte da dær ikke var mer ijenn. Mine kammerater fannt nåkk retten like vellsmakenne» (22. november). I 2011 var kostholdet atskillig enklere. Frysetørret mat med mye fett. Dag etter dag.

Kong Håkon VII's Vidde

Amundsen hadde spilt høyt. Den norske staten, norsk vitenskap, Nansen og rause foretningsmenn hadde støttet ham. De hadde satset tid og penger på at han skulle til Nordpolen. Uten å konferere med noen, hadde han lagt turen via verdens sørligste punkt. Han hadde forklart avstikkeren med at han var presset økonomisk. Foredrag og bøker fra en suksess i Antarktis ville sikre økonomien til en vitenskapsferd nordover, var Amundsens begrunnelse til støttespillerne. Men han kunne ikke være sikker på hvordan budskapet ble mottatt i hjemlandet. «Ta ikke for haartt paa mig», hadde han skrevet bedende til Nansen fra siste havn. «Jeg er ingen humbugmaker, nøden tvang mig. Og saa ber jeg Dem om tilgivelse, for, hvad jeg har gjort. Maatte mit kommende arbejde hjælpe til at sone, hva jeg har forbrutt».¹⁵

Med dette utgangspunktet kunne ikke Amundsen tape mot Scott. Og det er

klart at gutta i 1911 var opptatt av kappløpet: Som Sverre Hassel skrev i si dagbok: «Var man ikke de første ved Sydpolen, kunne man likeså gjerne holde seg hjemme».ⁿ⁶ Og det er en lettet Amundsen som pustet ut på polpunktet, uten spor av engelskmenn: «Så rakk vi da fremm å fikk plantet vårt flagg på den geografiske sydpol – Kong Håkon VII's Vidde. Gudskjetakk!»

I 2011 foregikk også et kappløp. Men det hadde vi konstruert selv. Vi konkurrerte mot ei hundre år gammel dagbok. Vi ville rekke fram på samme dato som Amundsen. Det sto lite på spill, om du ser det hele i perspektiv, men der og da følte det viktig nok. På polpunktet sto en stor delegasjon med statsminister Jens Stoltenberg i spissen og ventet på oss. Vi ville ikke komme for seint til den festen. Riktignok hadde vi kommet seinere i gang enn Amundsen, på grunn av vanskelige flyforhold, men ellers hadde vi lite å skylde på, her vi gikk det remmer og tøy kunne holde. Føret var like elendig som for Amundsen: «En slædefærd gjennom Sahara kunde ikke budt paa daarligere glideflate», skrev han treffende i boka fra ekspedisjonen.ⁿ⁷ «Fiskelim» brukte han som bilde i dagboka.

Vi rakk fram, for seint til festen, men før midnatt 14. desember. Vi klarte å holde følge med Olav Bjaaland, Sverre Hassel, Oscar Wisting, Helmer Hanssen og Roald Amundsen over målstreken. «Dette var større enn innspurten i Albertville», datt det ut av skiløperen vår da vi stormet inn til et ventende pressekorps på den store amerikanske forskningsbasen som i dag ligger på 90 grader sør.

Det var en annen ro her i 1911. «Sudpolen rak me 1/23 i dag. Trøyte og soltne. Gud skje tak for me naa hev mat nok for tilbaketuren», skrev Bjaaland mens han tenkte på de hjemme: «Ja viste du mor og du Saamund og du T. og Svein og Helga og Hans, at eg nok sit her paa S.polen og skriv, so kom de væl till at feste for meg. Her er slet som paa Morgedalskjønne og godt skiføre».ⁿ⁸ I 2011 oppdaterte vi bloggen og ventet på flyet som skulle frakte oss hjem til jul.

Etter tre dager med geografiske beregninger spendte pionerene på nytt opp sledene og startet på den lange tilbaketuren: «Å så farvel, kjære pol – vi sees nåkk ikke mer», noterte Amundsen i dagboka. 100 år senere er det vanskeligere å være like sikker på at vi ikke kommer tilbake.

Prinsipper for transkripsjon

1. Dagboken er gjengitt nøyaktig og bokstavrett. Dette betyr at Roald Amundsens særegne rettskriving er beholdt. Skrivefeil er ikke rettet, men hvis de er forstyrrende for lesningen, er forslag til rettelse lagt til i en note.

2. Amundsen har i dagbokens første del overskrevet egen blyanttekst med blekk. Her er det valgt å gjengi teksten med blekk, selv der den tydelig avviker fra underliggende blyanttekst.

3. Opplagt manglende bokstaver eller ord er lagt til i skarpe klammer []. Manglende punktum og andre tegn er ikke skrevet inn. Amundsens inkonsekvens med punktum etter forkortelser er beholdt. Det er utarbeidet [liste med forkortelser](#).

4. Håndskriften er noen steder vanskelig å lese. Slurvete ord og bokstaver er transkribert velvillig ut fra sammenhengen for å gi teksten mening. Usikker lesning er markert med spisse klammer < >, mens helt uleselig tekst markeres slik <...>.

5. I noen tilfeller er det vanskelig å avgjøre om Amundsen har skrevet a eller o. Her velges den formen som gir mening i sammenhengen.

6. Manglende diakritiske tegn over å og ø rettes for det meste stilltiende. På grunn av likhetene mellom a og o (se punkt 5) er det noen steder vanskelig å avgjøre om det er a, o eller å. Disse stedene er det satt inn note.

7. Ofte er det vanskelig å tolke om Amundsen har skrevet r eller rr. Særlig gjelder det etter bokstaven æ, slik som i dærrfra. Antall r-er er tolket i hvert tilfelle og ikke rettet til en standard.

8. Amundsens bruk eller utelatelse av mellomrom i retningsangivelser, O t O eller OtO, er her ført uten mellomrom, altså sammentrukket.

9. Tekst som er strøket av Amundsen, er markert med gjennomstreking.

10. Tilføyet tekst gjengis som hevet ^{over} linjen, også om den er skrevet inn under linjen.

11. Understreket tekst gjengis med *kursiv*. Det skiller ikke mellom typografiske og retoriske uthevninger.

12. Ord delt ved linjeslutt uten bindestrek gjengis stilltiende som ett ord.

13. Datoene er med få unntak skrevet inn mellom linjene. For leselighetens skyld er datoene her ført på egen linje.

14. Himmelretningene er av Amundsen forkortet til én stor bokstav, delvis med norsk og engelsk forkortelse. Dette er konsekvent blitt beholdt, også der de er sammenstilt med tekst; eks. SOli = sørøstlig, NEliere = nordøstligere.

15. Personnavn er i dagboken for det meste forkortet. Første gang et navn nevnes, er det forklart med en note. Navnene er med i [listen med forkortelser](#).

16. Hundenavnene er dels skrevet i anførselstegn, dels ikke.

Forkortelser

I dagboken er forkortelsene skrevet enten med eller uten punktum.

Retningsangivelser ol.

O eller E = øst

N = nord

V eller W = vest

S = sør

SOLi = sørøstlig, NEli = nordøstligere osv.

S.Br. eller S.br. = sørlig bredde

dist. = distanse (distance)

e.b. = etter bestikk

f. = fot

f.o.h. = fot over havet

komp. = kompass

kvm. = kvartmil = 1 nautisk mil = 1852 m

m. = meter

misv. = misvisning

obs. /observ. = observasjon

retv. = rettvise

Andre forkortelser

e. / emd. = ettermiddag

f. / fmd = formiddag

kl. = kilo (om mengde) også om tid = klokken

l. = liter

pem. /pemm. = pemmikan

net. = netto

t. = temperatur

Litteratur

Nasjonalbibliotekets aksesjonsarkiv

Ms.fol. 1924:5:3 Fridtjof Nansens arkiv vedkommende Roald Amundsen

Amundsen, Roald 1913. *Sydpolen. Den norske Sydpolsfærd med Fram 1910-1912*. 2 bind. Kristiania, Jacob Dybwads Forlag.

Bjaaland, Olav 2011. *Sydpolsekspedisjonen 1910–1912*. Oslo, Frammuseet.

Hassel, Sverre 2011. *Sydpolsekspedisjonen 1910–1912*. Oslo, Frammuseet.

Lundeby, Einar 2002. «Polfarernorsk». I: *Språknytt* 2002/2. Utgitt av Norsk språkråd.

Hundesleder, antakelig på vei gjennom det som ble kalt «Djebelbreen» på ferden til Sydpolen, 29. november 1911 (NB bldsa_NPRA0740)

[DEL 1]

[september 1911]

[1]

Freda – 8 septbr.

Endeli bar de aste idag – menn ikke uten vanskligheterr. Da vi hadde spennt fårr alle sleerne sprang HH^{sk1} & W^{sk2} hunner ut me denn følge, att di måtte springe efter demm en lang strekkning, innenn di nådde demm ijenn. Først kl. 1/2 1 emd. kunne vi sette ut fra startplassenn. Førre har værre glimrenne idag. Sjeldenn har jei kjennt førre så gått. Sell leder jei menns di anndre føllerr effter me værre sitt kåbell. Ståppete kl 1/2 4 emd effterå ha jorrt 10.4 kvm^{k3} fra Framheim^{k4}. Desværre har 3 a Kamillas onger fullt me å di må slaktess snaresst. Være var hærrli innåver hær. Stille – dels klart .38°. Vi ær kåmmett litt fårr langt Wli^{k5} å må imåren hälle E liere bare fårrå kåmme åpp i gamle veienn vår ijenn.

Lørda – 9 septbr.

Aste kl. 1/2 8 fmd effter frykteli natt. «Kaisa» – en tisper såmm tillhører Pr. «flyr» nemli å dette setter alle sinn i bevegelse. Ingen å åss såv ett minutt. Har idag skutt henne [2] da de ikke var muli å manøvrere me henne. Likeledess ble Kamilla's 3 små skutt. Vi får nu ro till nattenn tenker jei. De har gått fårrhållsvis bra fårr annen dag å være – 13.5 kvm. Vi har fullt alle di tiligere åppsatte flagg. Di har ingenn fårrandring jennemgått i vinterns løp. Førre har idag værert de samme glimrenne såmm igår. Vi har stegett betydli. Har passert åver endel sprekkerr.

Sønda – 10 septbr.

Åmmvekslenne vær. Kl. 6 fmd. jikk Pr. [k6](#) å Bj. [k7](#) tilbake till de sted, vor «Kaisa» ble skutt, fårrå hennte en vallp, såmm hadde laktt sei ijenn dær. De var ca. 3 kvm. borte. Di kåmm tilbake kl 8 1/2 å vi var da åmmtrennt færi till å gå. Hunnene var binnegale imårres ve startenn. *Ingen* kunne messtre sitt spann. Såmm ett Aasgårsrei bar de aste. De ene kåbbell fór [3] åpp i de annett å en masse tid mejikk till å klare åpp ijenn. Unner åppklaringenn sprang Hass. spann ut å førsst etter lang jakkt lykkedess de åss å få fatt i demm ijenn. Først kl. 10 fmd. kåmm vi årntli aste. Menn da jikk de galannt. Di såmm hadde di stærkesste spann, hadde spennt noenn hunner etter sine sleer. Nu jikk de i full årrdenn å stårmenne farrt fremm. Stoppete kl. 3 emd å hadde da jorrt 16.3 kvm. Vi har fullt flaggene hitt till i emd. Tok da en E liere kurs fårrå unngå de svineri denn siste depotur till 80° rammllett åpp i.

Manda – 11 septbr.

.55.5° till mårenn. Stille å klart. Heldivis har vi hatt de stille hele dagenn, så de har ikke på noenn måte føltet kållt. Var i fmd. åppe mellemm noenn sprekker. HH^s slee fallt i me denn ene [4] mei, menn fikk vi denn helt åpp ijenn. Ånnenn har stått så tykk runnt sleene idag, att vi ikke har kunnett se slee mellemm. HH kjører fårr de meste fårrann. Behøvess ingenn fårrløper fårr øieblikke. Kjorte

fårrbi flere flagg igår. Førre jennemgåenne slett.

Tirsda 12 septbr.

Lite sikktbart. Ufyseli bris fra S .52°. Hunnenne tydeli metatt a kullenn. Mennskene stive i simeⁿ⁹ frossne klær – mer å minndre fårrnøidd etter en natt i frosst – utsikterne till millere vær tvilsomme – allt dette bestemte mei fårr å være fårrnøidd me å rekke depote på 80° denne gang – deponere våre sakerr dær å så venne hurtikst tillbake fårrå vennte vårenns kämme. Å risikere mennsker å dyr fårr hallstarri å fårrsette nårr jei engang har lakkt ivei – se de kunne ikke falle ^[5]mei inn. Skall vi vinne spille, må brikkerne flyttess fint – ett feiltrekk å allt kann være tappt. – Etter^{v1} en times kjøring idag viste de sei, att vesskenn i våre flytekompasser var blitt så tyktt flytenne, att kompassenne var helt ubrukbare. Vi fårrsøkte da till å bejynne me å styre etter denn stommp sol vi hadde. Fannt de rådlikkst å slå leir kl. 10 fmd. Solenn var da nesstenn ikke å se, å tykk, usiktbar lufft stennkte ettværrt syn fremmåver. Istedennfårr å reise telltene bygget vi to snehytter å har de nu lunt å hyggeli hærinne, trådss de ujesstmille vær dær ute. Fårrsetter såsnart vi kann se.

Onsda. 13 septbr.

Vi hadde en prekkti natt i igluen vår – kunne ikke ha de bedre. De var nåkkså mye levenn i isenn – smell å brak, såmm vekkte åss fra tid till annenn. Kl. ½ 8 f. sto vi færre till avgang. De var da .52.5°. Stille å klart. ^[6]Mærkli vor lite mann igrunn mærkerr till disse lave temmpaturer. Sell en litenn sno imot, såmm fra tid till annenn kann kämme føless de ikke så åverrdrevennt kållt. Menn de ær de, att mann till syvenne å sisst ødelegger sine klær – de ær de farlikkste ve denne lave t^{k8}. Hadde mann bare tid å annledning till å tørre, så var de helt anderrledess. Vi stannsett kl. 3 emd å hadde da kjørt 16 kvm. Vi har i afftenn .56.2[°] stille å klart. De ær kållt i telltene menn helldivis har vi petroleumm nåkk. Jei skulle ha trakktert me en Genever, menn mærkeli nåkk var denn benfråsett å flasskenn knekkett. Menn råløs var vi ikke. Vi hadde åsså en

Lysholm 1. på lagere vårt. Kommpakktfrossenn var denn åsså, menn flasskenn var helldivis hel. De ser ut såmm åmm denn lar sei tine åpp. Når vi så ær i posene tar vi åss en «Kolekvinnt»^{k9} [7] fårrå møte di .60° såmm sannsynlvis vill kåmme inatt.

Torsda – 14 septbr.

.56°. Stille å klart. Etterr ett parr timers marsch fikk vi depoe isikkte rett i vår kurslinnje. Se de var jo ikke værst utenn kommpass. HH, såmm har styrt hele tidenn har megenn ære a sitt arrbeide. Rakk depoe kl. 10¼ f. Allt dær i udmærrkett årrdenn. Satte fra åss alle våre saker, drakk en kåpp het mellk å vennte så tilbake. De ær surt å sette på i dette vær, – menn de må jo gå. Førre megett trått.

Freda 15 septbr.

Aste kl. 7 fmd. En ubehagli bris fra NW til å bejynne me. De stillnett snart a å så fikk vi de hærrlikkste vær – klart å stille. Jei har snørekjørt me W.^{k10} i hele dag. De har gått glimmrenne. Førre var denn førsste halldel trækt å tunnkt, menn senere henn finesste sårrt. Har fullt våre spor liketill vi ståppet i emd. unner ett a di utsatte flagg. Styrrer hærrfra etter kommpass. Har værret nøtt till å late flere [8] a våre hunner tilbake på veienn – sånne såmm ær blitt syke eller såmm rett å slett jir sei åver. «Sarikken» fallt mærkeli nåkk dø åmm unner marschen. Hunn hadde ikke vist syggdommssymptomer så de fårrbauset åss. Hunn har levert goe barn stakkels – trokkett gått å nu ligger hunn dø på barrieren. Har di siste dage sett noenn gansske mærkklie snedannellser. De består a uhyre fin foksne sammlert i små cylinderfårrmete ballerr. Disse baller ær så lette å fine, att mann har vannskli fårr å ta demm me hånnenn. Tar mann demm imidlertid får mann a en gansske stor cylinderfårrm kunn noe seikt – snelignenne stoff ijenn mellemm finngrene – de fårrsvinner nesstenn gansske. Di triller såmm småjul borrt åver isenn. A utseenne lignerr di fullstenndi løvtannfrukt, såmm i fårrm å dun svever runnt åmm høsstenn. Jørg^{k11} & HH fårrfrøs begge sine høire heler

^[9]igårafftes i tellte. Unner gang kann sånnt ikke fårekomme.

[DEL 2]

[oktober 1911]

Freda – 20 oktbr.

Endli kåmm vi da avste. Være var ikke helt pålideli. Snart bris fra en kannt, snart fra en annen. Disi å tykke. Kl. 9½ fmd. klarnte de litt i O me svak bris dærrfra. Vi sadlete da våre gangere, 13 fårr vær a di 4 sleer, – å satte ut. Pr. sto me kinom. ^{k12} unner nedstigningenn till sjøisen å fikk åss alle. 20 sel lå i en klynge, vorra ett parr nykasstete onnger. Hann tok åss atter unner åppstigningen på denn anndre side a bokkten. De tykknet till efter att vi var kåmmen innåver ett stykke. HH kjørte førrest å tok kursen me sitt kommpass. På en eller annen måte kåmm vi fårr lankt O å åpp i ett ukjennt terræn fullt a revner å sprekker. Jei sat på me W. Hans slee var denn siste. ^[10]Pludslu fallt dær ett stort stykke a åverflaten å åpnete ett uhyggeli gap like ve sleen – stort nåkk till å sluke åss alle. Helldivis var vi så megett på sidenn a de, att vi greidde åss. Vi fårrsto efter utseenne, att vi var kommet fårr lanngt O ^{k13} å satte dærrfårr kursen rett O på kompass (StW retv). De brakkte åss snart efter i synsvidde a flagg, å kårrt tid efter rakk vi denn plass, vor vi sist skjøt «Kaisa» – 20.2 kvm. – Vi har de nu ypperli i vårrt fårrbedrede tellt. Vi ær 5 hær, menn har go plass.

Lørda – 21 oktbr.

Kuling inatt fra O. Løiett noe ut på fmd. Kåmm aste kl 10 f. De varte ikke lennge, innen han kåmm ijenn fra samme kannt me tett fok. De jikk imidlertid gått fremmåver. Passerte flagg i flagg – fårr vær kvm. – å efter å ha utkjørt 17

kvm. traff vi en snevarde – bygget i bejynnelsen a april. Denn har således stått nessten 7 månter å var ennu i go stann. Fra denne [11]varde styrte vi en strek norliere – ONO – fårr ikke å kåmme åpp i «svinerie». – Vinnen jikk utåver dagen SOLi å kulet på. Helldvis føk de ikke fra denn retning. – Hann var rikti sur å gå mot, tråds t.^{k14} kunn var .24.2°C. – Flere a våre hunner: Neptun, Rotta, Uranus, Ulrik, Bjørn, Peary å Fuchs ær mettatt. Noenn har vonnt i føtterne anddre uvisst va grunn.

Sønda – 22 oktbr.

Tykkt. Stiv bris fra SO. Snefall & fok. De var ikke noen fin dag å reise på. Menn, da vi nettåpp igåraftess hadde funnett våre gammle spor, så annså jei åss fullstenndi sikkre, nårr vi dærrfra satte kursen i NOtO. Vi kjørte på, å de jikk i galåpp. Bikjerne var simpelthenn gale efter å kåmme fremm. De jikk gått ett parr timers tid. Så pludslig kåmm vi åpp i utpregett sprekketereng. Mannge meterne fårrann åss kunne vi ikke se. Jei snørekjørte me W. å vi var [12]di siste. Pludslig ser vi Bj^s slee – hann kjørte like fårrann åss – krænge. Vi fikk vår slee ståppet. Imidlertid hadde Bj.^s slee helt fårrsvunnet i sprekken. Sell hadde hann me stor ånnsnærværelse hivdd sei a å satt nu ett parr fot fra kannten å hållt sleen i dralinen. De tok tid – ca 5 m.^{k15} tenker jei, innen vi hadde fått henntett brelinen, såmm var på denn første slee – HH^s – jorrt denn klar å satt fasst i drastjærten. De var åsså på høi tid. De ble nemli tongere å tongere fårr Bj. værre øieblikk. Ett minutt lenger, å hann måtte håⁿ¹⁰ latt sleen fårrsvinne i dype. Sprekken var, vor sleen var fallt i ca. 1 m. bre å dyp – nu ja vi kunne inngen bunn se. Da vi nu hadde fått brelinen fasst la jei mei ned, å sammen lykkedes de nu Bj. W. å mei å hålle sleen. HH å Has. jikk så bort å fikk fatt i en annen slee, såmm vi satte tværre åver sprekken å till denne ble så denn henngenne slee fårrannkret. Dæretter blev W. firt ned i breline å dær [13]nede lykkedes de hamm å få satt enner på di fårrskjellie kasser å dærrpå fikk vi åpp disse halt åpp. De tok åss vell en 1½ times tid å få sleen åpp ijenn. W., såmm var nede i sprekken kunne fårrtelle åss, att ett lite stykke borrtenfårr de sted vor sleen var fallt ned var dær en uhyre utvidelse unner åverflaten, såmm kunne ha slukt 20 sleer me full besetning

åmm de skulle ha værret. Ve nærmere eftersyn viste de sei nu, att terenge runt åss kunn bestod av sprikk i sprekk å svære gap. Å fårrtsette i dette i tykke & tåke fannt vi besst å la være. De var vanskli å finne teltplass, men endli lykkedes de åss me ^{telt}staven å få såkknet frem en noenlunne sikker plass. – Den lille plass vi nu har telte ståenne på ær åmjitt a sprekker å gap på alle kanter å uvist ær de vel, vor sikker vår teltplass ær. Kl. ær nu 1 emd. Vi koker lapskaus å venter på at tåken skall letne. ^[14]Kl. 4 letnet det. Vi kunne da se skrugarer runt åss – ganske små, men tilstrekli til å tilkjennji «svineterenge». Bj. W. å jei jikk ut i breline får å finne vei ut. Ved å gå O åver var vi kort tid efter ute av det. Kl. 5 e startet vi atter unner full musik. Bikjerne rennte med lynets fart. Fortidlig satte vi imidlertid kursen OtN ijen, ti den brakte os atter ut i sprekkene. 4 a HH^s hunner fallt jennem en stygg sprekk, som jærne hadde slukt ham å lasse åsså viss han ikke hadde fått stannset. Vi var nøtt til å følge våre spor ut ijenn å så jøre en stor runde for å unngå di små skrugarer. Med sånn vollsomhet hadde det skrudd på dette sted, at svære flak var tårnet åp mot værandre – akurat som en skrugar på sjøisen. Da vi nu hadde arbeidet åss runnt «svinerie» fikk vi øie på ett av vore flagg i O. Vi var altså trods alt kommet for langt Vli – netop ut i «svinerie». Dette ær ganske mærkli. Skjønt vi allerede den fåregåenne dag hadde bejynnt at hålle Nli ^[15]a kursen, å skjønnt vi krysset di spor vi hadde gått forrie gang, å skjønnt vi ennu styrte en strek N liere – NOtO, skjønnt alt dette kåmm vi påkker i våll V på. Kompasser har vi flere gange hatt anledning til å kontrolere på denne tur å dette har vist sei fullt i ården. Va kann da grunnen være? Jei kann kunn ett svar ji – lokal atraktion. Det må så være – kann ikke være annet. – At kompasser ær pålidelig viser, att vi iaften har funnet våre to små snehytter – bygget på fårrie tur. – Føre har jennemgåenne værret gått. Litt løssne di første 10 kvm fra barrierkanten å fårresten hårrt.

Manda – 23 oktbr.

Åverskjet å usiktbart da vi startet kl. 8 f. Litt efterhånnen klarnte det av i zenit, men hele horisonten runnt tykk. Fikk snart stiv bris fra SVkanten å så stærk fok, att vi intet kunne se – 100 m. foran åss var alt. Efter den igår utgätte distance skulle vi ha 22.8 kvm ijenn ^{til} 80°. Vi fikk en go prøve på ^[16]både tellejul å

kompass. Uten så å si at ha sett hånnen fårr åss strøk vi kloss opp langs depoe kl. 1½ e. Det var en strålenne prøve. Ett eneste punkt på denne uhyre vidde tatt me tellejul å komp. [k16](#) i tetteste fok. – Alting hær ær i go stann, som vi fårrlot det. Fokskavler hadde sellfølgeli dannet sei runnt våre sleekasser. Vi har nu foret bikjerne dykti me selkjøtt å skråttene ligger utover sneen til fri avbenyttelse.

Tirsda – 24 oktbr.

Ren gris inatt N li vinn – snefok & nedbør. Løiett såmeget ut på fmd., at vi kunne kåmme åss ut i noenlunne anstendi vær å hugge kjøtt till hunnene. Disse har det gått nu. Såmeget ferskt kjøtt di bare kann spise. Å såve kann di åsså av jærtens lyst. Vi har nu 4 hunner mindre enn da vi reiste. Disse 4 har værret sluppet unnerveis, da di ikke kunne følge med – antagli åverforet. Vi har dærrfårr nu 48 hunner – eller 4 kåbler a 12. – Vi har det hærli i telte. Vi kåmm nemli på den goe ide at sy ett ydertelt av våre to køigardiner. Dette røfarvete yttertelt viser sei ypperli, idet det i høi grad samler solvarmen åg håller på [\[17\]](#) den innre varme. Det ær en uhyre forskjell fra forrie tur. Nu ligger vi alltid i tørre køiklær – varmt & gått. En annen stor fordel ær den, at telte nu alltid ær mørkt inne – og det kann trenges, når man har gått å glant på sneen hele dagen. – Stilnet av utover dagen. Har benyttet emd. til at pakke slerne åg ombygge depoerne. Vi ær således nu fullt klare. – Bikjerne nyder tilværelsen.

Onsda – 25 oktbr.

Dagen tilbrakt i ro. Hunnerne i full vigør. Reiser imorgen videre S. Til depoet ær denne gang brakt 200 kl. [k17](#) hunnekjøttpem. [k18](#) + 30 l. petroleum (130°) + 2 bokse kjex + 3 breliner + 3 hele proviantutstyr for 100 dage. Av depoe ær tatt: 1 kasse petrol (150°) + 3 sel + 15 kl. fileer + 1 kasse <...> + 8 pakker chokolade.

Torsda – 26 oktbr.

NVli bris. Klart. Hærli vær for kjøring. Vi jore først alting klart. Samlet alt

selkjøtte på en plass. Det ær kjøtt av 4 store sel. Samlet sammen alle spekbiter som lå utåver åg la en siste hånn på depote. Kl. 9 f. bar det avste. Hunnene var fullstendi ville. Kjørte ut distancen 15 kvm. til kl. 1 e. Har slått leir. Finfint vær. Barrieren på denne ^{strækning} har værret fullstændi jevn. Ypperli føre.

[18]

Freda 27 oktbr.

Fårtsatte i samme glimrenne vær. Blikkennestille & klart. Slett & fint uten en skavvel. Ypperli føre. For våre fastsatte 15 kvm. pr. dag bruker vi nu kun 4½ time. Det går som en røik. Bikjerne blir i bedre vigør for vær dag som går. Di går den overflødie fedme av sei. Fik allerede i fmd. øie på di svære skrugarer i øster, som vi første gang så mellem 81° og 82° S.Br. Vi har dem nu i NOtO. Fra depote på 81° S.Br. har vi dem i NO¾N. Solen har nu svær makt. Driver t. [k19](#) mange grader op i dagens løp. Hær i telte har vi det som i en liten bakeovn. Mørkt og gått ær det åsså. Alle ær i glimrenne tilstann. Oprettet idag vor første snevarde på 80°23,5'. Bygger hærefter mannshøie varder for vær 7de og 8de kvm. En liten lapp med inskription om vardens plass og kurs til nesste Norfor liggene varde innskjæres i øverste sneblokk. –

Lørda 28 oktbr.

Kuling i hele natt & hele dag fra SO med tett fok. Har værret nøtt til at ligge stille.

Sønda 29 oktbr.

Hærli vær. Liten NVli bris. Klart .19.0°. Litt løsere sne idag. Ingen skavler. Udmærket føre. Friske bikjer. Alt vell.

Manda – 30 oktbr.

Kuling inatt med tett fok. Løiet utover morgen. Vi tørnte til som vanli kl. 6 og var færdi til avgang ved 8 tiden. Innen vi drog skjøt HH en av sine hunner ^[19] – Bone – Den var for gammel og kunne ikke følle med. Den var tykk og fet. Den ble åpnet – innvollene uttatt og skrotten lakt unner snevarden vi bygget. – Være var ikke av besste sort, da vi satte ut. Temmeli tykt og vinn fra N kanten. Førre idag har ikke værre besste sort – små fokskavler og løssne. Heldivis klarnet det av efterhånnen å kl. 1 e. fikk vi depote isikte. Vi hadde da kurs nessten like på det. Nået det kl 2 e. Alt i orden. Efter utseenne at dømme har hær fallt svært lite sne. Fokskavlen omkring depote ær ca 1½ f. ^{k20} høi. – Jennemsnitshastiheten ær nu 3 kvm. i timen.

Tirsda – 31 oktbr.

En hærli viledag på 81°. Stille og klart. Har hatt vore såveposer ute til tørk. Di var blitt litt fuktie. Bj. og jei var en tur ute og så til tværmærkingen. Disse mærker var smale kassebor ca. 2½ f. lange og var utsatt i bejynnelsen av mars 1911. Di sto nu, siste oktbr, like gått. Ca ½ f. lavere var di – antagli bevirket ved fok. Di sto så tydli og greit, at vi aldri kunne ha passert uten at se dem. – Har benyttet den fine dag til at ta endel observ. og kontrol av kompasserne. Endel foto ær tatt. Bikjerne har det ypperli. Passerte to sprekker igår en liten stunn før vi rakk fremm hærtil. ^[20]I depote hær står nu ijenn 5 kasser kjøttpem ^{k21} = 200 kl. (net) ^{k22} og 4 kasser fiskepem. – 160 kl (net). Tilsammen = 360 kl. Depote ær helt ombygget og raker nu betydli høiere. Det flagg, som ble satt på det i mars ær like gått. Kann nessten ikke sees atvære brukt. Mange stærke vinne kan hær ikke ha værre. Envær har fylt sine kasser med hunnepem. Drar vidre imåren.

[november 1911]

Onsda 1 novbr.

Satte avste i tett tåke. De ble en bevegett marsch vi fikk. Da vi dro over hær

forrie gang påtraff vi kunn en sprekk, vori 2 av HH^s hunner fallt i. Anderledes denne gang. I tåken kom vi ned i ett dalføre og hær traff vi sprekk i sprekk. Di var ikke særli bree – ca. 3 fot – og strakte sei heldivis alle tværs på kursen. Kommer sånne besst langsmed ær di farlie. Da vi hadde kjørt ut 12.5 kvm. passerte HH., som alltid kjører først – over en sprekk og var så uheldi at få skjispissen inn i drastjerten idet hann var mitt på sprekken med den følge, at han fallt og ble liggene tværs over sprekken. En temmeli ^[21]uhyggeli stilling. Bikjerne var kommen over på den annen side og røk dær – på avgrunnens rann – sammen i ett forfærdli slagsmål. Sleen sto imidlertid på hall skjønnsk i sprekken og truet med at ramle ned nårsomhelst. Det lykkedes mei at stanse bikjeslagsmåle. W. fikk revet HH bort fra den farefulle stilling og med samlet kraft lykkedes det åss at få sleen ut og bort fra det farlie naboskap. Di andre passerte over litt længere borte, vor broen var sterkere. – Hass. ^{k23}datt åsså mitt på en sprekk og hållt på at komme galt avste. Disse sprekker ær imponerenne når man ligger på kanten og glaner ned i dem. Et bunnløst svelg fra lyseblått over i det dypeste mørke. Di styggeste dannelser vi har funnet hær, ær store, svære hull, så store i vidde, at di jærne kunne huse Fram og meget med den. Disse hull dækkes over av en tynn fokskavvel og det lille hull, som ær synli, ser ikke så svært farli ut. Men kommer man ut på en sån galei ær man ujenkaldeli tapt. Vi passerte ^[22]et av disse hull i «tykka» idag. Heldivis så HH det itide. Dær ær ikke meget som unngår hans skarpe blikk. Vi ser alle klart, vilken risiko vi løper med vor marsch over disse lomske strekninger. Vi går med live i hennerne vær dag, men det er morsomt at høre – ingen ønsker sei tilbake. Nei – det ær gutter som vil frem – kåste, vad det kåste vil.

Torsda – 2 novbr.

Liten bris fra SSO .34^{1/2}°. Den kjentes nokså kjøli ut til at bejynne med. Men man venner sei til alt. En ganske smal sprekk ær al uhumskhet av idag. Føre har vært betydli fastere og bedre idag end igår. Vi bruker forresten alltid den samme tid ca 2^{1/2} time pr. 5 kvm. Vi stannser nu for vær 5te kvm og bygger varde. Ved bygningen av den annen varde (10 kvm) tar vi os en 3-4 kjeks. Det ær vor lunch. Det var litt disi idagmårres, men blåste det snart helt klart. Vi har nu passert di

store skrugarer i O og terrenget ser fint og greit ut forover.

Freida – 3 novbr.

Sli bris med sterk, lav fok. Førre har vært overrødentli tunkt og bikjerne har slitt forat få sleene frem. Ja, nu blåser det kuling fra S (10 m) og vi har $.10^{\circ}\text{C}$. Vad i al værden betyr det? Har det ypperli i telte. Terenge slett og ^[23]jevnt, som en pannekake. Jei bejynnte med snebriller fra 80° . Di andre har ennu ikke bejynt.

Lørda 4 novbr.

Den Slie vinn løiet inatt. Utpå mårensiden jikk den Nli og tyknet til. Har kjørt i «tykka» i hele dag med liten Nli bris. Førre har vært briliant – kunne ikke være bedre. Store forandringer fra dag til annen. Igår var førre så seigt som fiskelim. Stoppet efterat ha jort 16 kvm. Vi har således utkjørt dist. ^{k24} til 82° . Depote ser vi intet til, men ær det heller ikke at vente, da det ær fullstændi tykt.

Sønda 5 novbr.

Kl. 4 imårres kom solen frem et øieblik og vi var heller ikke sene om at komme ut av posene. – Dær raket depote op – ca. 2 kvm. borte i retv OSO. Di små flagg sto like gått åg lyste prekti mot den vite bakgrunn. Dette ær en seir får åss. Vi har vist, at det lar sig jøre at legge depoter ut på disse uendlie vidder og mærke dem op, så man med nøiakti navigering kan finne dem ijen. Vi peilte depote og jikk til køis ijen. Efter frokost pakket vi vore saker og satte ut. Det var da tyknet til ijen. Men nu hadde vi peiling og efter $2\frac{1}{2}$ kvm^s marsch sto vi ved vort Sligste depo. Alt hær i fineste stann. Fokskavlen runnt ca. $1\frac{1}{2}$ f. høi. ^[24]Flagge var brukket av, men det skylles den svake bambusstang. Har tilbrakt dagen med at sette vore sleer i samme stann, som di var ved avgangen fra Framheim – nemli fullstappete. Vi har nu fullt utstyr for 100 dage og alle – såvell mennsker, dyr som redskaper i skjønneste orden. Bikjene ær nu i lankt bedre stann enn da vi reiste. Alle di såre føtter ær bra. Og litt av denn overflødie fedme har jitt sei. W.

skjøt idag Uranus. Denn var intet værd og spiste uforholmsmessi meget. Fet var den, som en gris. – Depoe hær var akkurat passe stort. Ingen hunnepemm. ble tilbake. Kun Uranus. Av menneskepemm. har vi netop nok til at ta os tilbake til 80°. – Dagen ær blitt fin efterhånden. Vi har nu i emd. strålenne klart vær. Nessten stille, stekenne sol og .10°. Jei sitter inne i telte og skriver og ær det så varmt, at tanken av og til streifer troperne.

Manda 6 novbr.

Skjønnere vær kan ikke forekomme. Blikkenne stille. Tindrenne solskjinn og deili varme ca .14°C. Bikjene ligger alle utstrakte og koser sei. Har benyttet anledningen og tatt alle mulie obs. ^{k25} Misvisningen har vært meget stærkt tiltagenne fra 81°. Dær var den 119° NO. Hær har vi 129° NO. Vi har unnersøkt vor misvisning på alle måter med samme resultat. ^[25] Vi går videre S over imåren – bygger snevarde for vær 3^{die} kvm. og nedlegger depo for vær grad – for tilbaketuren. Ved siste bereining viser det sei, at vi ikke kan påreine trekkraft lenger enn tilbake til 86°. Dærrfra må vi trekke selv. Di små kassebor med sortblå vimpler på som ble åpsatt hær i tværretningen står alle like høit, som da di sattes ut. Vimplerne bærer ikke spor av slitage. Dette synes at tyde på lite nedbør og vinn. Dagen har vært benyttet til lapning og tørkning. Nedlegger beretning i varden hær. – Har tatt nullpunktsbestemmelser og kokebestemmelse. Skjøt iaften «Jåla». Hun var høist fruktsomli og kunne ikke følge med. Hun ligger i depo.

Tirsda – 7 novbr.

En prekti dag helt ijennem. Fint vær .19°. Klart med et ganske lite heng fra SSO. Ved første varde fra 82° måtte vi skjyde «Lussi». Hun var netop bejynt at «fly» og brakte sånn uorden i spanne, at jei fannt henrettelse den eneste måte at greie det på. Hun blev lakt i depo på toppen av varden. I depoe på 82° har vi nu en del chokolade, 6 bokse kjex, 13 kl. ^{k26} melkemel, noen stk. selbiff, 20 l petroleum, 10 kl. mennskepem, 2 hunner, 1 slee & en del utstyr. –

[26] Nu ær da turen for alvor bejnynt. Kl. 2 i emd. passerte vi Discovery-exp. [k27](#) sydl. br. 82°17'. og ligger nu på 82°20'. Barrieren jør i det hele og store inntryk av at være fullstendi flat. Enkelte små bølgeformer finns dåg. Føre har vært glimrenne. Dels stenhårt, dels ganske lite bløtt, men alltid go sne. Ingen fokskavler. Det har tatt os ¼ time pr. kvmil idag. Hunnene ær nu fullt trenet og i fin vigør. –

Onsda – 8 novbr.

Samme hærliæ vær, tereng & føre. – Det går som en vinn hen over den endeløse, flate sneslette, kun avbrutt av og til av lange svake bølgedannelser med lengderetning i O-V. Vi åpførte hele veien snevarder for vær 3^{die} kvartmil. Vær varde består av 100 stk. Vi kommer i det hele til at bygge ca. 200 sånne varder. Di ær over mannshøide og temmeli bree i forkant. Ved vær hele grad legger vi depo for tilbakereisen og med disse mellemliggene varder ær vi sikre. Vi kan på denne måte kjøre jemover med nessten tomme sleer. – Kan ennu intet mærke på hunnene efter dagsmarschen. Tilbakela åsså idag kvml. på 15 minutter. – «MØ» ær fredlyst på lann må ei [27] komme ombor» o.s.v. Vor siste dame ennte igåraftes live for revolveren. Hun hadde åsså bejnynt at fly. Vi har nu i det hele 44 hunner. «Else» laes i depo på 82°20' S.Br.

Torsda – 9 novbr.

Samme fine vær. Vi så igår noen skydotter i SVmarken, men tenkte ikke noe større over det. Idagmårres sto di imidlertid uforandret på samme sted og ved unnersøkelse med kikkerten kunne vi tydli utjøre lann. Peilingen av den mest fremtrædenne part – en høi keileakti topp – var i ONO½O (komp.) Lannet strakte sei fra denne topp – som ^{var} den Nligste pynt av det synbare land – såvitt vi kunne avjøre i SOli retning. Efter at ha jort 20 kvml. S over idag ær peilingen nøiakti den samme, dåg synes fjellkjeden nærmere og mer distinkt – men det kan jo gott skjylles lysforhållene. Ifølge kartet må dette være den fjellkjede, som Sh. [k28](#) så og har kartlakt, som løpenne i SO fra Beardmore Glacier. Det siste vi

kan se av lanne mot S peilet vi i NOT^{1/2}O (komp.) (StV retv.) Rett i vor kurs – syd – kan vi intet lann se og tyder det bra for opstigningen. Førre har vært udmærket, men ær overflaten betydli hårrere. Den har antatt det glinsenne, håre utseenne overalt. Ganske små fokskavler. Det ær ingen tvil om, at det hær blåser till ^[28]stadighet fra Skanten. Sannsynlivis ingen nedbør. Det ær nu, som vanli helt klart med nokså stiv bris fra S, men t^{k29} ær høi .13.°C og alt har utseenne av sommer. Hunnene har hållt samme fart idag som ellers – 4 mil – og synes ikke mer utkjørt nu. – Vi ær nu på 83° S.Br. og ligger over imåren for at bygge depo åg vile. – Har tatt azimutobserv.^{k30} i emd. og fått misvis^{k31} = 133° NO.

Freda 10 novbr.

Overliggedag. – Hadde storm fra S inatt. Det blåste gått. Løiet av ut på natten. Tok i middags høiden. Vi var 4 mann – HH. W. Has & jei – og en ypperli sol. Resultate var litt forskjelli for di to instr. Medium = 83°1' S.Br. Lanne har vært synli det meste av dagen. Det må være en meget høi fjellkjede. Vi ær jo ca 100 kvm. av, men synes ved enkelte anledninger at kunne se detaljer i fjellavsatserne. Har jort mit besste for at ta et riss av kjeden. Noe fint arbeide ær det ikke – men når man har jort vad man kan, så kan man jo ikke jøre det bedre. – Bj. har en liten snev av sneblinshed på det venstre øie – men ær bedre i det iaften. Bygget i fmd. vort depo. Det har en firkantet form – 2 m på alle kanter og 2 m. høit. På toppen en liten mørk tøvimpel. I pyramiden finnes innlakt proviant for 5 mennsker og 12 dyr for 4 dage – 24 kl.^{k32} hunnepem. 6 kl. mennskep. 2 kl. chokolade. 4 melkepølser. ^[29]800 stk. kjex og en eske fyrstikker. W og jei tok en tur iaften til den siste varde vi bygget igår – 2 kvm. hærfra – forat se på stormens virkning på den. Den stod fremdeles, men var bøiet helt åver av vinnen. Vi skal bygge en ny form på dem hærefter. 3 av Bj^s besste hunner kom efter os; passerte forbi og fortsatte Nover i spore – uta synsvidden i en fart. Det var Lussi's elskere. Ær redd for, di har tatt veien tilbake, vor vi skjõt henne. –

Lørda 11 novbr.

Strykenne har det gått idag over store, blanke flater. Hunnene har formeli galåpert. Endel småskavler ær det, men forresten slet. Være har vært glimrenne. Stille – dels overskjet, dels klart. Fik ved middagstid i kikkert øie på høit, takket lann i S. Det var ophildret og sannsynlivis ca. 150 kvm. unna. En opstigning blir således uungåeli, men får vi den neppe før vi har rukket 86°. – Bj.^s 3 bikjer ventte desværre ikke tilbake. Han fik en hunn av HH. Bj.^s øie ær bedre idag, men ær han meget forsikti. Det ær stille og millt iaften ca. 20°. Hunnene ligger alle som en på siden og koser sei. –

Sønda 12 novbr.

Fint vær. Lite pust fra NV. Dels klart, dels overskjet. Himlens utseenne veksler meget hurti. Noen få øieblikke og alt ær forandret. Lanne viste sei meget tydli ved flere anledninger idag. Nu har vi kjørt 60 kvm. siden ^[30]vi fik <...>^Bkjeden isikte og peilet <...>den norligste top i ONO^{1/2}O. Idag peilet vi samme fjell i OtN – altså kun 1/2 streks forskjell. Avstannen må være meget stor. Hunnene så ågså lann idag. Di hoppet til og satte kurs for det, men HH visste at få dem inn på den gamle kurs. Føre & tereng har vært det samme. Det har gått aste i vill karriere i hele dag. Vi klarer di 20 kvm. på 5 timer. Med vardebygningen går dær 6 1/2 time i det hele. Natten blir således lang. Det ser ikke ut til at anstrenge hunnene. Noe magrere er di jo, men livliere enn noensinne. Alle føtter ær goe. – Vi hører noen smell ^{i isen} hær i telte i aften – di første smell vi har hørt. Men di ær langt borte – sannsynlivis unner land. – Var en tur ute iaften 9 3/4. Et vidunderli vakkert syn møtte øie. Lanne lå for os i den hærligste belysning, tydli og skarpt trätte det frem. Vi kunne nu peile det betydli Vliere. De vestligste vi peilet var i V^{1/2}N (retv) eller lanne omkring Sh.^s opstigning. Den fjellkjede vi har kjørt i sikte av di siste dage må dærfor være helt nyt lann.

Manda – 13 novbr.

Samme hærli vær. Ganske liten bris fra NNO kanten. Lanne lå for ^[31]os i den hærligste belysning. Skjinnene vitt, lysenne blått, revnenne sort belyst av solen

ser lanne ut som et eventyr. Takk i takk, tinne i tinne – så forrevent og så villt, som noe lann på vor klode ligger det ubesett og ubetrått. Det ær en hærli følelse at færdes langs det. Ær Bkjeden den samme Sh. har orlakt ligger den, såvitt jei kan fårstå i en mer OSoli retning. Jore en storartet opdagelse i fmd. Den Sligste og Oligste pynt av Ckjeden, som jei antok måtte ligge på ca 86° og vor vår opstigning måtte foregå, viste sei pludslig at være det Vlie kapp til en stor mot Sydgåenne bukt, idet nemli Ckjeden slutter dær og lann først viser sei ijenn en halv strek Oliere. Mellem disse to kapper kan vi ikke se lann og antar jei dærfor, at dette ikke kan møtes os før på 87°. Efter den nye misvisning vi har fått idag går vor kurs bent inn mellem kappene. Vi ær selvfølgeli meget spente. Nådde 84° S.Br. idag og skulle egentli hat overliggendag imåren, men ær vi enie om at benytte det fine vær. Hunnene jør ikke inntrykk av at være utkjørte. Depote hær bygget vi færi i emd. Det inneholder 24 kl. ^{k33} hunnepem, 6 kg menneskepem, 2 kg chokolade, 4 pølser ^[32] melkemel, 800 kjeks, 1 tank petroleum (17 l) 1 eske fyrstikker, 5 stk selbiff, 1 svepe, noen karabinkroker og noen bekledningsjennstanne. Det ær ca. 2 m. høit og mærket med en stor tomkasse på tåppen – Hørte siste nat jentagne gange smell og kanontorden i isen. Di kom i avdelingsvis. Iagtog idag – på en kortere distance – nyli fårmete ganske smale sprekker – ca toms brede – i isen. Det ær tydli, at der har vært stort press på netop dette sted – ganske lokalt altså.

Tirsda 14 novbr.

Hørte ikke leven i isen inatt. Ingen sprekker at se. Desværre hadde det lykkes den lille svake Nlie bris at tvinge tåke inn. Vi har således kjørt i tåken i hele dag – vore 20 kvm. Det ær trist at kjøre langs ukjennt lann i blinne – men dær ær intet dærved at jøre. Forhåpentli varer tykken ikke lenge. Bikjene tar det fremdeles på samme måte – spreke og fornøide. – Føre og tereng det samme – udmerket.

Onsda 15 novbr.

Samme tykke lå over idagmårres, men så drog den sei heldivis me litin SOLI bris bort. Atter hadde vi det hærligste syn for os. Vi hadde vunnet temmeli meget

på di to siste dage.

[33] Bukten vi hadde opdaget i S viste nu høit innre lann. Vor kurs står nu like mot et høit fjell – vi kaller det Bikubefjelle – grunnet likheten med en bikube. Ennu ær det så langt av, at man intet kan se med sikkerhet, men ser formerne så avrunnete å fine ut, at jei med bestemthet tror en opstigning dær ær muli.

Sannsynlivis rekker vi det på ca. 86° S.Br. Fjellkjede B anslog vi idag til ca. $\langle \dots \rangle^{20}$ kvm av. Vi kunne i kjikkert se små detaljer i fjellene. Den bukt, som skjiller kjede B og C viste sei at være en umådeli svær i retv. NO-SV løpenne isbre. Kjede D går ut i Oli. Kjede E i NOli retning. Di lannmasser, som vi i små partier kan se videre fortsetter i en NOli retning. Kjederne C, D & E ær således uten tvil værdens Sligste fjelle. Være ær overordentli vakkert i emd. Stille & klart. Lanne ligger badet i sol, vidunderli smukt. Terenge idag har vært bedre enn noensinne. Lange strekninger som på stuegulve. Føre brilliant. – Fik middagshøiden bestemt – $84^{\circ}29'$ – 3 kvm. i atterhånden. –

[34]

Torsda 16 novbr.

Fint vær i hele dag. Liten SOli bris $.24^{\circ}$ og fullstendi klart. Det kjennes nokså bitenne ut allikevel i fjese og unngår vi ikke små frostsår hist og hær. Terenge har vært nokså kupert. Svære bølgedannelser. I bunnen av en av disse fannt vi et virvar av svære sprekker og hull, men så hårrt tilføket, at det ingen fare var. En særdeles høi rygg i barrieren følger langs lann og ær så høi, at vi hærfra vi ligger ikke ser stort mer enn halve lanne i høide. Vi ligger på grensen av en meget dyp dal, som vi har at passere over imåren tidli for så at komme op på en meget høi rygg. Bukten i S jør mer og mer inntryk av at skulle ji en fin opstigning. Vi har nu opført vort depot hær – i likhet med di andre – og tatt di nødvendie peilinger. Depote ær mærket med et stort stykke Gaberdine mot S. Hunnene bejnyner at bli temmeli griske nu. Di går således løs på alle surringer og enner med dødsforakt. Må nu skuffe sne runnt sleerne. – Føre har vært glimrenne som vanli. Ganske slett med noen enkelte sneskavler. –

[35]

Freda 17 novbr.

En bejivenhetsrik dag. Den igår åmtalte bølge kãm vi snart til. Den var meget høi – efter barometer – 300 f. Vi hadde skjønset kurs på lanne. De viste sei ve en firestrekspeiling å være ca 6 kvm. a. Efter å ha nådd høiden av denne dal kjørte vi et stykke på sletten. Tærrenet var komplet flatt å jevnt – sãm de fineste gulv. Vi traff en ca 3 m bred, gammel sprek, men på de nærmeste åpfylt a sne. Vi åmjik den hurti å lett. Ennu kjørte vi over en svær bølgedal å havnet så på sletten ve foten a Ckjeden – 3 kvm a nærmeste synlie lann. Hærrfra fik jei får første gang rikti anledning til å se inn i den bukt, sãm vi så lenge har styrt på – mellem C & Dkjeden. Den viste sei åpfylt a små tåpper å steile fjellvegge. Bikubefjelle i Ckjeden derimot låvet en fin åpstigning. Jei bestemte mei straks får denne siste. Vi slo i den anledning leir straks – kl. 11 fmd – tok en meridianhøide – $85^{\circ}5'$ å ga åss ikast me å jøre vårt hoveddepo klart. Dette består a full proviant får 5 mann i 30 dage, en dunk petroleum (17 l.), 20 esker fyrstikker, en del beklednings & utrustningsjenstanne. Vi tar me åss videre Såver proviant fårr 5 mann i 60 dage.

^[36]A hunnepem har vi 438 kg ijen. Dette tillater åss å anvenne alle våre hunne ennu i 8 dage – fårhåpentli unner hele åpstigningen, å dærfra å ta 16 hunner til polen. Fra polen 12 hunner. Tok en lengde i emd. så plassen ær bestemt. Da alt var i ården ca kl. 5 e. jikk 4 a åss inn mot lann fårr å unnersøke den utvalgte åpstigning. Vi må visst ha vært åvermåde heldie. Alle dannelser ær hær gamle å helt fyllte. Føre på fjelle var glimrenne. Løs sne – akkurat passe fårr bikjefoten å stigningen ikke steilere enn di greier lassene – den første dag allfall. Vi var ca 8 kvm inne i lanne å ca. 2000 f. tillværs. Jei hadde hærfra den glede å kunne fastslå me sikkerhet, att fjellkjederne – bejynnenne me Dkjeden å så øie kunne rekke – strakte sei i NEli (retv.) retning. Lanne hær går, sãm Sh. anjir i SE. På tilbaketuren besteg Bj å jei de første bare fjell. De var ingensåmhelst vanskelighet å kãmme inn på de. Ingen revner i nær heten. Fjelle besto a løs ur. Vi tok noen prøver. Denne tåpp ligger ^[37]ikke meget høit åver sneflaten, men raker dåg 1000 f åver have. Jei har kallt den «Bettytåppen»^{k34}. – Den SEgåenne fjellkjede har jei kallt Kong Håkons fjelle. Di mot NEgåenne – Dronning Mauds. Bukten, som disse to danner – Kronprins Olavs bukt. Antageli ær disse fjelle di Slikste fjelle – synlie – i værden. – Lanne jør inntryk a å være – fårr største delen – tildekket a et mekti snelag. Levenne breer finnes ikke. Alle ujevnheter ær fårrlengst tilføket. Alle fårrstyrrelser komplet åpfyllt. Runnt «Bettytåppen» var dær en liten blank

isstrøm – kunn noen fot. Antageli færrårsaket ve smeltevann. – Har tatt peilinger å fotografier fra leirplassen. – Være ær nu iaften kl. 11 de samme fine. Klart – liten Sli bris .12°. Ren såmmer. – Vi ær alle utstyrt me goe renskjinnsklær færr plateauet. Ifølge kokepunktsbestemmelse ligger vi 900 f. o.h.

Lørda 18 novbr.

Bejnte imårres åpstigningen. Den ligger i misv^{k35} NEtE^{1/4}E. Hunnene har prestert ett arbeide idag, såm har oversteget mine høieste færrhåbninger. Vi har tilbakelakt en ^[38]distance a 10 kvm å steget ca 2000 f. i høiden. Vi ligger nu mellem fjelltåpper å gamle, døde isbreer å har værdens vakreste teltplass. Vi har passert flere mektie sprekker, men nesten alle fulle a gammel sne. Får ikke å raise ut i disse på tilbakekjørslen har vi idag åpført 8 bree, høie snevarder – to å to på vær side a vår vei, så vi ikke kan ta feil. Tok 6 fotografier a fjellene ve bunnen a åpstigningen. Di ær fra no 1 till å me no 6 i film no 3. Alt synli fjell synes å være løs ur. På sneen langs en bar tåpp kunne vi se en stærk rø-gul farve. Antageli noe jernhåldi grus, såm ær føket på. – Være har vært vidunderli. Full såmmer. Vi går tynnklette å nyder såmmervarmen. På alle mørke jennstanne tiner sneen meget hurti. Klart å blikstille. I de bratteste kneiker måtte vi ta to å to sleer a gangen – me 16 hunner færr vær. De jikk såmm en røik. HH & W ær ute færr å se på terrænet videre. Ligeledes Bj.

[39]

Sønda 19 novbr.

Fårtsatte opstigningen. Di første bratte kneiker ledet åp til di øverste pass mellem di nærmeste kjystfjelle. De ligger ca. 4000 f. høit. Vi bygget – litt på den annen side a passe – en varde færr tillbakereisen. Fra denne tok jei peilinger till alle di åmliggenne fjelltåppe. Di høieste 3 tåpper anslår vi till ca 15000 f. – De høieste a kjystfjellene till 7000 f (Lille bikube). Efter å ha passert di første pass hadde vi en lang nedfart – ca 800 f. – Derpå åpp ijen jennem en færrreven isbre me mange svære gap – men nesten helt jenføket. Vi hadde hær en åverårdentli brat åpstigning – måtte spenne alle bikjenne får 2 sleer a gangen – å ennu hållt de hårt. På tåppen a denne bre nået vi en høide – efter aneroid^{k36} – a 4400 fot.

Så ijenn et svært fall. Disse nedkjøringer ær farlie. Passer man ikke gått på å bremse, tar snart hunnene åverkomandoen å såm et lyn bærer de aste me fare fårr alle såm kåmmer i nærheten. Tilslut kåmm vi ned ad en gammel åpfyllt bre. De var mange svære gamle huller i den, men åmjik vi disse me hell. – Vår kurs førte like mot Håkonshallen, dær syntes vi å se den eneste ^[40]mulie åpstigning. Ve nedkomsten a den netop omtalte bre åpnet dær sei en svær mekti bre – fullstendi fjorlignenne – løpenne i V-E (retv.) fra Håkonshallen ut i Olavs bukt. Hadde vi altså fårtsat inn i Olavs bukt, som vi åprindli styrte på, ville vi kunne fulkt denne bre like åp till den teltplass vi har iaften. Nuja – unner 2 døin kunne vi ikke ha jort de på den vei heller. Denne bre blir vår vei tilbake, når vi kommer ned ijen fra plateauet. Vi ligger nu på en liten bre mellem Håkonshallen å N. tåppen å håper jei hær å få en go åpgang. Vi ligger like unner den himmelhøie Håkonshall, ett hærli syn. En stor del a tåppen ær snebar, mens siderne ær klette a et kaos a svære isblåkke. – N.tåppen jør ett roliere inntryk. Hær ær i motsætn. till Håk.hallen helle den lange flate tåpp innkapslet i ett jevnt, solid isdekke, mens siderne lyser i de blåsorte. A di lavere tåpper – 5–7000 f. – ær alle sider mot Syd bare, mens di mot Nor ær dekket a is. Dette viser, att de fremhærskenne ^[41]vinne ær fra S. Mærkværði nåkk har vi hær in i mellem disse høie fjelle funnet meget løs å dyp sne. Våre hunner har a den grunn hatt en meget anstrengenne dag idag. Være har såm vanli vært klart, stille å smeltenne varmt. – HH & Bj ær ute å rekognoserer iaften.

Manda – 20 novbr.

HH & Bj. hadde funnet udmærket vei frem åpåver breen. De var mange huller å gap, men fannt vi goe broer åveralt. Breen – Folgefonnen^{k37} – var temmeli steil på flere steder å di dobbelte spann måtte till. Fikk et gått foto a en a disse «kleivkjøringer» (no 9 Film 3). Vi hører ikke en lyd i breen. Den ær nåkk helt dø. Dærimot har dær vært svære sneras fra Olavshøi i hele emd. – fullstendie kanonsalver. Vi har vår teltplass på en sønderreven bredd på den motsatte side. Vi kåmm hærtil kl 2 e. å ståppet da fårr å finne vei uta den uhyre kaotiske fårrvirring, såm omjir åss. Uhyre isblåkker, mektie gap å svære revner stenger åfte veien åveralt. De så sandli nåkså vanskli ut me å finne noen vei ^[42]videre

frem, men etter en 5 timers tur lykkes de HH. Bj å mei å finne et noenlunde antageli pass i bunnen a breen. Dette pass fører mellom Olavshøi å ett mindre fjell i bunnen. Vi har nu vår leirplass i^{v2} ca 6000 f.o.h. De fundne pass ligger i 8000f. antageli. Jennem passe kunne vi skjimte såvitt tåppen a ett fjell – samme mønelignenne utseenne såm på Håkonshallen^{k38} – stikke åpp a isen. Fårrhållene så ganske roli ut. Ikke en sprekk eller en ujevnhet å se. Antageli må de være plateauet å dæråpp skall vi rekke imåren aften. «Undrar mei på va vi får å se hist åver di høie fjelle» utbrød en hær fårleden dag. «Å, svarte en annen, øiet møter vel bare sne.» De kãm tørt å vakte jubel. Temperaturen ær fallt noe iaften .20°. Menn varmen hittill hæråppe mellom fjellene har di siste dage vært likefrem generenne. – Stille, ganske stille, tindrenne klart å en smeltenne^[43] hett i hele dag. Våre hunner ær i ypperli arbeidsstann men grisske såm ulve. De gnager å tygger åveralt. I Olavshøi ser di unnerste 8000 f. till å bestå a granit. Fra 8–15 000 fot består fjelle a vannrette lagdannelser å ser ganske fårrvitret ut. Alle bare tapper jør samme fårrvitrede inntrykk.

Tirsda 21 novbr.

Så vannt vi da frem. Vi ligger på plateauet i 10 600 f.h. De har vært en stri dagstørn – mest fårr hunnene. Men di har åsså – 24 a våre tapre kammerater – fått den besste løn – døden. Ve fremkomsten kl. 8 iaften ble disse skutt å innvållene uttatt. De skal flås imåren. Vi har nu 18 – di ypperste – ijenn. Disse deler vi på 3 spann – 6 i værret. De var ett vidunder a arbeide di hunnene presterte idag. 17 kvm me 5000 m stigning. Kåmm så å si, att hunner ikke ær brukbare hær. På 4 dage har vi rukket fra kysten til plateauet – 44 kvm – 10 <...>ⁿ¹¹ De ær ett vakkert arbeide. Passe – den eneste åpgang^[44] til plateauet hær – fannt vi mellom A å B fjelle samt Olavsfjelle. De var en fårtrinli åpstigning. En ganske jevn fin snevæg, såm uten avbrytelser nesten, strakte sei helt ned å roli jikk åver i Folgefånnen. – Plateauet ser ganske flatt ut, men jennemskåret a stenhåre, knivspisse fokskavler – SO–NV. Di fjelle, såm vi hær færdes jennem disse dage går me lange rygger åver i plateauet. Vi ligger på en rygg a Dfjelle. Denne rygg har fått navne Slaktern. Vi blir liggenne hær 2 dage fårrå fore åpp bikjene. Flere a dem har alt satt adskjillie innvålle a kammeraterne tillivs. Flere a

di NVløpene fjelle ær kommen tillsyne hæråppe. Store Bfjell ær hittil de SOLikste vi har sett i kjeden. – De ær ganske klart. En liten sur bris fra SO .26.3°.

Onsda 22 novbr.

Vi hadde vållsåmme kastevinne inat. Ganske stille till måren. Kuling fra OSO retv. till midda me tett driv. Fikk såvitt solen. ^[45]Bredden – 85°36'S – ett bedre resultat enn jei hadde ventet. Den åpstigning vi har jort har således vesenttli fåregåt i Sli retning. – Har i fmd. flådd 10 bikjer, partert dem å servert dem. De ser ut till å smake di jennværenne fårrtrinli. Vi mennsker har heller ikke vært kåstfårraktere. Vi har hat di delikateste bikjekoteletter till middags. Sell spiste jei 5, men måtte da slutte da dær ikke var mer ijenn. Mine kammerater fannt nåkk retten like vellsmakenne. Siden tillot vi åss en ekstra rett i fårm a havregrøt kokt a kjeksesmuler – vår yndlingsrett. Vi fikk åsså tid till å jøre fra åss mer småtteri innen kulingen kåmm. 14 uflådde bikjer ligger ijenn hær i depo. Desuten legger vi ijenn alt åverflødi. Vi går ut hærfra me 3 sleer å proviant fårr mennsker i 60 dage. Till polen bruker vi 3 spann á 18 hunner. Fra polen 2 spann á 18 hunner. Hassels slee blir satt ijenn hær. – Vi har alle jennemgått proviantbehåldningen idag å envær har full greie på, va han har dæra på sin slee. A petroleum har vi ca 54 l. ijenn.

Torsda – 23 novbr.

Kulingen har vedvart i hele dag. Heldivis att de inntraff ^[46]på en åverliggerdag. – Kulingen har lakt sei noe iaften å utsikterne fårrå kåmme aste imåren ær goe. Hærfra bygges nu varder fårr værannen mil. Ve vær grad nedlegges depo – ^{mennske}mat fårr 7 dage å hunnemat fårr 6 dage – en vekt a 90 kl. ^{k39} – Dette kåmmer hurti till å letne sleerne våre.

Freda 24 novbr.

Kulingen hadde gått NEli å løiet litt till måren. Vi var ute å pakket sleerne åm

kl. 7 f. Da vi var færi me dette – hadde pakket alt åver på 3 sleer blåste å føk de værre enn noensinne. Vi måtte bite i de sure eple å tørne inn ijenn. Men først fårsynte vi åss dykti me hunnekjøtt. Tillfelle ær att vi alle fåretrekker dette fremfår vår yndlingsrett – pemmikan. Vi koker de alltid, da vi jo ikke har noe å steke de i. Hunnene ær kåmmet sei mærkværði. Denn griskhet di før viste ær nu ganske færrsvunnet. Tykke, mette & færrnøide vandrer di åmm. Den vile vi får hær har vi alle gått a – åmm di enn ær kjedlie. Tiden må jo tillbringes i «påsan» å de ær ikke behageli i lengden. – Tett fok i hele dag med enkelte solglimt. Noe løiere iaften .26°.

[47]

Lørda 25 novbr.

Har måttet ligger åver idag åsså. Samme kuling fra NE med høi, tett fok. De har løiet noe a iaften å vinnen dradd sei ENeli. Foken nesten åphørt. Utsikterne får imåren goe. Vi har såmm vanli sammen me hunnene nytt hunnekjøtt. Vi ær alle begeistret færr de.

Sønda 26 novbr.

Tværtimot å bedre sei antok NEten i nattens løp stormkarakter. De løiet noe utåver måren, men stiv kuling me tett fok var de allikevel da vi tørnte ut kl. 8. Vi var nu alle kjede a denne lange henliggen å bestemte jei mei dærfærr – tråds de slette vær – å sette ut. I bejyndelsen jikk de dårli. Vi hadde svære skavler å kåmme åver å umuli åmtrent var de å se. Hunnene hadde heller ikke lyst till å arbeide. Di hadde alle færrrett sei på sine kammerater. Skavlerne ble imidlertid mindre å mindre efterhånnen å tillslut fikk vi de jevneste, fineste terræn. Førre var ytterst slett – seikt såmm lim. Tunkt færr hunnene. Foken var så tett – blannet me nedbør – att vi omtrent ikke kunne se bikjene færr sleen. I bejynnelsen jore de inntrykk a å gå på en fullstendi slette. Enkelte gange jore de inntrykk a å gå ganske svakt [48]utåver. Ve 1 tiden bejynnte de imidlertid å gå mere unna, å tillslut ennte de me vill fart utåver en temmeli steil bakke. Å færrtsette me dette jag i fullstendi blinne ville vært galmannsværk – mann kunne jo ha stupt utåver, va de skulle ha vært – å vi måtte så nødi vi ville, ståppe mitt i bakken. Hær har vi nu

satt vårt telt. De blåser fra NO å fyker likså meget såmm før. Va finnes dær ve foten a bakken? Ær de bare en høiderygg såmm går ut i plateaue eller ær de en nedstigning mellem fjellene? Jei tror personli, de ær en rygg, å tror jei vi snart skall være klar den. Men vi må se. Ifølge aneroiden har vi fallt 1000 f. idag. Vi skulle nu være på 9600 f. Mærkeli nåkk kann vi alle mærke fårrskjellen på ånnedrettet. På «Slaktern» kjennte vi alle den ubehagelie tåkter a stakkånnethet, når vi lå i posen. Ute mærket jeg fårr min del aldri noe. Hær ær disse tåkter ganske fårrsvunnet. Antageli ligger vi i Håkonshallåsen. Betydeli løiere iaften. Disi .23, °5 ^[49] Ve kokning^{k40} nu viser de sei, att vi ær i 10000 f.o.h. De samme viste åsså aneroiden straks ve ankåmsten hærtill. Den annen avlesning a barometret var jort noen timer efter. – Hunnene hadde stærk bloavføring – alle uten unntagelse – efter nydelsen a hunnekjøtte.

Manda 27 novbr.

De slo ett lite gløtt inatt kl. 3 å vi var da ute å unnersøkte fårrhållene. Vi lå mitt i en bakke me temmeli bratt avfall i kursretningen. Ve å ta mot O fikk mann dærimot en jevn, fin nedstigning. Å de var, va vi jore da vi kl. 8 idamårres dro avste me Oli kuling å stærk fok, så vi ikke så hånnen fårr åss. Vi kåmm snart ned på sletten. Åsen vi lå på var uten tvil Håkonshallens åvergang i «Vidda». Senere passerte vi åver en ganske svak rygg – sannsynlvis fra Store Bikube å siden har vi ikke mærket noe. Jevn ligger Vidda fårr åss – uten fokskavler – slett såmm på stuegulve. – Vi har således vunnet seire. Slått åss jennem stårm & snefok å ligger nu på Vidda i solskjinn å finvær. Vi rakk 86° S Br. å ær meget fårnøit me utsikterne. Føre var i fmd. såmm sann. De var en sann lidelse ^[50] både får dyr & mennsker å kåmme fremm. I emd. har de værret adskjilli bedre å jelper de snart, når solen får skjinnt litt på denn. Hunnenes maver var i dag ijenn i full ården efter pemmikanforingen igår. Jei bejynnte idag fårr alvor min stilling som «fårrløper». De var nødveni fårrå få hunnene fremm. Kokningen iaften ga 9200 f. Fallt 800 f idag altså. Ja – nu ligger veien till polen klar – måtte vi snart være dær. Har bygget endel varder unnerveis.

Tirsda – 28 novbr.

Temmeli vållsømme kastevinne inatt fra Nkanten. Vi var såmm vanli igang ve 8 tiden. Men være var ikke første sårrt. Skådde & nedbør. Litt sol inn imellem. På 86°3' S.Br. fikk vi – i ett lite gløtt i tåken – øie på en fjelltåpp i misv NVtN (OSO retv.) De var ikke længe vi kunne se den – heller ikke meget a den. Men den viste ikke så lite a svarte fjelle fremm. Antageli ær denne tåpp den Slikste i våre fjellkjeder. Antageli kunne den være ca. ^[51]10 kvm. a. En høiderygg passerte vi like unner. Den løp såmm vanli i SV(retv.). Terrænet har såmm før værre åpp å ned i svære bølger. Føre har værre meget fårrskjelli. Gått å yderli slett. Fårr de meste ær åverflaten flat såmm ett gulv – enkelte ganske små fokskavler blannt. Denn del vi ligger på iaften består a gamle, svære, jevnhøie fokskavler – sannsynlivis dannet i vinter – menn utfyllt imellem me løs sne – fallt ned i ganske stille vær å sannsynlivis nu nyli. Denne nysne har utjevnet terrennet mellem skavlerne, så de hele ser ganske flatt ut. Disse håre skavler å løse sne jør fremmkåmsten hær tung & treg. – På 86°9' slo de ett lite gløtt i tåken å ikke lankt vekk – ca 4 kvm. fikk vi øie på to lange temmeli høie sneklette åsrygge – antageli ca. 10000 åver have. Tok de nødvendie peilinger å snart efter var di vekk. Di lå i V a åss å kjeden strakte sei N-S (retv.). Jei ^[52]har den tro, att disse snefjelle ær helt uavhengie a våre andre fjellkjeder. Vi kunne ingen fårrbinnelse spore å retningen a dem (N-S) synes åsså å tyde dærrpå. Vi har ikke set noe lignenne før. Disse fjelle vill bli ypperli lannmærke fårr åss på tilbaketuren. I kursretningen har vi ennu ingen hindring hatt – menn vemm vet? Vi har gått 1000 f fot ^[12] ganske svakt nedåver idag å ligger nu 8200 f.o.h. Dette ær noe besynderli, synes jei, menn må vi vell være fårrberett på litt a værre unner disse høie fjellkjeder. – Vi har jort 16 kvm. idag å ligger nu på 86°17' S.Br. –

Onsda 29 novbr.

Tåke, tåke. – Tåke ijenn å tåke. Dærtill fin nedbør såmm jør føre umuli. Stakkars dyr. Di har stritt hårrt fårrå få sleene fremm idag. – Menn en mærkedag har de værre. De var stille till måren. Ett millt å behageli vær. Solen skjinte ^[53]å varmet. Menn samtidi denne ulidelie nedbør å de usiktbare vær. Ja, de

usiktbare vær ær nessten de værreste. Mann kann jo passere klæss fårrbi di sværeste fjelle uten å ane demm. 2 kvm. fra vår teltplass dokket pludseli fremm – i SOli ^(retv.) retning – et mekti fjell – ca 5 kvm. a. De viste sei eftersåmm vi kåmm nærmere å være en mekti – i N-S (retv.) gåenne kjede. Denne kjede har fått navne Fkjeden. Efterå ha utgått en dist. a 6 kvm. stoppet vi å jikk igang me å åppføre depot. Me lann i vanskligheter fårr åss var de nødvendi å letne lassene. Tåken hadde imidlertid lakt sei tett åver alt lann. Vi åppførte et høit solid depo a ishår sne å satte en sort proviantkasse på tåppen. Depoe innehåller mat fårr 5 mann i 6 dage å fårr 18 bikjer i 5 dage. Dette letnet omtrent me 25 kl. ^{k41} pr. lass. Da vi hadde laget depoe færði letnet de såvitt, att vi ijennn kunne få åversikt ^[54]åver lann. Jei teinet åmrise a dem fra depoe å tok peilinger. Ve denne annen åpklaring fikk vi åss ijenn en åværraskelse. I NO fårr Fkjeden kåmm pludseli fremm ett uhyre fjell – åsså N-S ^(retv.) gåenne. Desværre ville ikke tåken letne åver denn Nlie del a denn sisst tillsynekåmmne kjede = Gkjeden. Svære breer veltet sei nedåver de å tok sei prekti ut. Begge kjeder lå i N-S menn i fårrhåll till hinannen i NO-SV. Jei kunne i kjikkerten utydli se kjederne fårtsette mot NO. Di ær uten tvil en fårtsettelse a Ekjeden. Mellem begge kjeder lå en uhyre bre. Isen mot Fkjeden så mer fårrvirret ut enn noe jei hittil har sett. De så ut, såmm åmm en uhyre masse a svære isblåkke var løftet åpp å sloppet ned. Menn mann kunne nåkk se, att dette var hennt fårr mange, mange år siden. Sneen å vinnen ^[55] hadde runnet a å fylt ut meget. Denn høieste tåpp i Fkjeden var ganske mærkli. En runn 15000 f. høi kuppel åversått me uhyre iskrystaller – krystaller a kjempemessie dimensioner. En mere storlagen å vakker hodeprydelse kann vell neppe tennkess. Denn største å ubehaglikste åværraskelse var dåg en svær mekti bre, såmm løp i O-V (retv.) fra Fkjeden så lankt øiet så. Rett i vår kurs altså. Vi fannt åss snart ut denn besste vei å ta åpp på denn – jennem kjikkerten å kunne – tråds tåken såmm atter la sei tett åver de hele – sette vår kurs på breen. En bredde Hass. tok ved depoe – ga 86°21' S.Br. – omtr. stemmenne me bestikkets 86°23'. – Vi kåmm snart i tykkeste tåke inn på breen å tok åss fremm efter besste evne. Masser a svære å mindre sprekker samt uhyre gap fanntes på alle kannter å vi hadde å baute åss fremm. Hass å jei jikk fårrann i breline å di tre andre kjørte efter. ^[56]De jikk åver fårrventning bra trods de komplette mørke vi arbeidet i – kunn me ett «narrow escape» fårr W. såmm hållt på å styrte nedme en

sammenfallene bro. Etter å steget opp ett par hundrede fot, kamm vi opp i ett sådant virvar, att vi var nøtt til stannse å slå leir me sprekker å gap på alle kanter. Mens di andre jore alt istann jikk HH å jei i breline ut færrå se å finne en vei ut a musefellen. Vi var heldie nåkk till å finne en. Mot O – inn mot lann ær breen ufremmkåmmeli. Menn kåmmen litt Såver blir den straks bedre. Vistnåkk har mann åsså dær uhyre revner å svære gap – men de ær mer ijennføkne å ikke på lankt nær så farlie å færdes åver. Terrenet blir åsså jevnere. – Jei tar visst ikke meget feil når jei tror, att denne NO-SV løpenne kjede støter sammen me den a Sh. – SO-NV løpenne kjede ^[58]på 87° S.Br. Tiden vill vise de. Denn fjellåpp vi peilet igår på 86°3' ær uten tvil en færrtsettelse mot NO a F & G kjederne. – Dyp å seig løssne i hele dag – ett færrfærdeli føre. Vi har de ypperli i telte. Alt tørt å gått. Solen stråler å skjinner jennem å tørker alt. Menn va jelper de – tåken håller sei stannhafti. De ær stille ute iaften å trods di ca .23° føles de ut såmm såmm hær i telte. – Vi har steget 200 f. – Ligger nu 8400 f.o.h. Va blir nesste åverraskelse?

Torsda 30 novbr.

Tåken hadde endli jitt sei i nattens løp. Deili, fin måren. Tindrenne solskjinn & klart. De store, nye lann lå dær belyst i mårensolens stråler – ett vidunderli eventyr i blått & vitt. Først nu kunne vi tillnærmelsesvis bestemme Gkjedens høide. Vi ær enie om, att unner 22000 f. ær den høieste top ikke. Di laveste – 12000 f. Di nødvendie peilinger ær tatt. De klare vær ga åss ett videre syn. Nye kjeder ær kommet fremm i NEli retning å bestyrket ^[58]min antagelse. Alle disse kjeder ær en færlengelse a E kjeden. Hkjeden – ennu ikke peilet – anslæes fra 12–20000 f.o.h. – Vi fikk åsså ett glimt a «Store Bikube». Færtsettelsen a denne kjede mot NV kunne vi åsså se men ikke jennkjenne, da di ikke var helt klare. – De har ikke gått fort idag – 5 kvm ær de hele. «Fandens bre» har vist sei sitt navn værdi. Mann får gå 2 mil færrå jøre 1. – Gap i gap – svelg i svelg må gåes runnt. Forrederske sprekker o.m.a. ^{k42}leit jør fremmkåmsten yderst vanskli. Bikjene sliter vont å kjøerne ikke mindre. De ær trettenne nåkk færr åss 2 såmm går færrann. HH & jei var en tur ute da vi slo leir i emd. færrå ta veien ut færr imåren. Terrenet var ikke bedre – enkelte steder værre. De kann kåmme till å ta tid dette.

– Så færtsettelse a Fkjeden mot S i emd. Dette ser litt besynderli ut. – 8700 f.o.h.

–

[desember 1911]

[59]

Freda 1 decbr.

Vor åfte har jei igrunnen ikke åplevet, att en dag, man intet ventet a, brakte meget. – Kuling fra SO inatt å till måren, mer fok å temmeli usiktbart. Jei hadde hallveis bestemt viledag fårr bikjerne. Men – i ett lite løienne – ble vi allikevel enie åmm å kåmme aste å fårsøke'n. De var surt till å bejynne me å smått jikk de. Vinnen hadde i nattens løp feiet store dele a breen blank å bar. De så rent uhyggeli ut. Isbrådderne hadde vi lakt ijenn på «Slaktern» å uten disse ville en åpstigning på blank is værret noe nær en umulighet. Tusen tanker for mei jennem jærnen. Polen tapt kanskje fårr en sån bagatel skjyll? Menn de jikk tåmme får tåmme, fott fårr fot, sleelengde fårr sleelengde snart i O, snart i V, snart i N, snart i S runnt svære åpne gap å lomske bristefærie sprekker. Så åpp en bratt skrugar, så ned en annen, så mann kunne vennte å se sleerne ^[60]splintret. Menn – de jikk å efter en tids fårrløp hadde vi arbeidet åss åpp till de sted, vor HH & jei rakk henn till igåraftes. Hittill hadde de ikke sett særli lyst ut. Menn hærffra skulle de – tråds tåken – lysne fårr åss. Vi rakk åver på en noenlunne fri strekning å jennem tåken, kulingen & foken fikk vi nu fårr første gang på lang tid anledning till – på lange distancer – å styre kurs – Syd. Dette lyssnet. Vi steg ganske svakt den hele tid. Di svære gap fylltes efterhånnen mer å mer me sne. Revnerne hørte mere åpp å litt efter litt ble di mer å mer en sjeldenhet, inntill vi rakk høisletten, vor di helt åpphørte. Hær hadde de vållsåmme trykk, såmm hadde fremmkallt di svære forstyrrelser vi nettåpp hadde fart åver, jitt sei utslag på en annen måte – noe millere. Store, såtelignenne hauer var sprett utåver i alle retninger. Noen mannshøie, andre mindre, andre større. Hæråppe ^[61]ær terrenet noe anderledes. Hele grunnlage ær ren is, ganske fint åpsprokket isprenkt me store fokskavler – SO-NVgåenne. Vi har ennu ikke kunnet se di nærmeste åmjivelses, menn vet vi me visshet, att vi ær åver breen å dærrfårr ær hær

fesststemning. Hindringer kann vell ennu muliens ligge åss i veien, menn de får vi nu finne åss i. Kokningen iaften gav 9100 f.o.h. å me denn høide antar jei me bestemthet, att vi ær på «vidda». Vi venter nu me lengsel fårrå se, vordann lann går. Førø hæråppe ær lankt lettere fårr hunnene å de bærer fint aste.

Lørda 2 decbr.

Ett stivnet hav ligner «vidda» vor vi nu reiser åver – en velvet kuppel a is. Sprokkett åpp i ganske små jennlokkete sprekker. Enkelte små fokskavler ligger bortåver. Ypperli førø fårr en skjøiteløper, men desværre ytterst slett fårr våre hunner å åss sell. Jei stavrer mei fårrann på skj. De går ikke rart. Hunnekjørerne uten skj ve siden a sleerne, klar till å jelpø dyrene, når disse ikke lenger vinner å få tak me klørne – ^[62]å de har desværre værøt sånn åftøst i hele dag. De har værøt slit for bikjer & mennsker. Dærøtill kårmer stårø fra SO me tett, intens fok & nedbør, så mann absolut ikke kunne se de ringeste. Vi har jort veien idag komplet i blinne. – Vi ær nesøten ujenkjendlie på grunn a frost i ansikterne. Noen har svære, hårne kjaker. Andre har måttø oføe nesene å atter andre haken. – De har værøt en lei dag – stårøfok å fårrfrysninger – menn fremm ær vi kommet 13 kvm. nærmere måle. Stiv kuling iaften fra SO .24°. Kokningen ga åss 9300 f.o.h. De stiger jevnt.

Sønda 3 decbr.

Hadde egentli bestømt åverliggedag. Menn da de løiet utåver fmd. ble vi enie åmm å se på'n. Efter å ha fått en breddeobsv såmm ga 86°47' bega vi åss aste. Menn vi kunne likså ha blitt liggenne. De kulet snart på ijenn å innen kårøt blåøte de hel storm fra SO. Vi kunne ikke se hånnen fårr åss. Hadde terøenet værøt jevnt hadde vi fårrøtsatt, menn en meget uheldi å i sånnt vær farli fårrandring hadde funnet øted. Trykøet på åverøaten på dette åmmråde hadde ^[63]værøt betyødli øtørøe enn dær vi hadde færødes di parr øisøte dage. Isen var revnett åpp i øtøre sprekker. Visøtnåkk var alle disse sprekker ijennøyllte, menn på begge øider langs di fassøte kanter ær denne økårøpe ganske øynn å farli. Vi kunne ikke benyøte økjøiene idag, da de var bare blanke isen bortåver å vi måøte assistere bikjøene.

Efter flere nåkkså farlie passager i «tykka» måtte vi ji åss å slå leir. Vi hadde da kunn jorrt 2 kvm. Mann kunne risikere falk, bikjer & slee i dette grisevær – å de ær farr kåstbart farr noen få kvm. Vi har telte vårt ståenne på blanke isen nu – småsprekker åveralt. På farrre leirplass – idagmårres altså – la vi fra åss alle våre skjinnklær farrå jøre lassene mindre. Vi behållt dåg våre anorakhetter, såmm vi skar a anorakkerne. – .21° å stårm fra SO. Kokningen iaften jir 9500 f.o.h.

Manda – 4 decbr.

Vi har værert heldie såmm vanli. Vinnen sprang – efter å ha blåst stårm fra SE – åver till N å løiet å klarnet. Vi var ikke sene åmm å kåmme ut å aste. De var «Fandens dansegulv» vi først måtte åver. Speilblank is me jennfyllte sprekker hist å hær. Dette ^[64]dansegulv var ikke særli vanskli å kåmme åver. Sellføgeli var de ikke tale åmm å bruke skj. Vi måtte alle støtte sleerne å jelp hunnerne. De neste terren bø på gått føre å vi lykønsket alle værandre me å være kommet åver alle vanskliheter. Menn nei takk san! De var ikke så fort jorrt. Pludslig hæv et dær sei ett høidedrag farrut å dalsekningen vi måtte ned i viste åss snart at hær lå vanskliheter nåkk. Denn ene skruget efter denn annen viste at hær hadde værert ett vållsamt åppstyr. Å de viste sei snart. Boms der lå W^s slee ned i en svær, bunnløs sprekke me denn ene mei. En ganske lei stilling. Bj. tok foto. a denn. De lykkes åss å få denn åpp ijenn uten skade. Engang till hennte dette W. Att hunnene fallt i å fårsvannt rett såmm de var å ble halt åpp ijenn skjedde minut farr minut. Nu – vi arbeidet åss dåg helskjinn over å kåmm åpp på høidedrage. De besto atter a klar is, menn så åppfyllt å skjulte sprekker, att mann faktisk ikke ^[65]kunne sette fot noe sted uten å trå jennem. Helldivis var nessten alle disse sprekker fyllte, menn enkelte var farlie nåkk. De var en meget hår jåbb farr bikjerne. Bj. fallt jennem, menn fikk grepet sei i sleen. Uten de hadde han værert redningsløst farrtapt. Åsså åver dette «svineri» kåmm vi endli åver å litt efter litt jikk vi åver på den endlie å virklie vidde – uten lannfårrstyrrelser. Lann peilet vi siste gang i misv. ^{k43}VtN å VtS^{1/2}S. Dette var Fkjeden – den sydlikste. Dette ær altså de sydlikste lann vi har sett. De var fra 87° S.Br. vi endli jikk åver i «vidda». Vi hadde en go lang dagsmarsch i de hærlikste vær. Liten SOLi bris å tinndrenne

klart. Kåmm fremm 20 kvm. å ligger nu på 87°9' S.Br. e.b.^{k44} Før hær på vidda ær gått. Enkelte skavler – SO-NV – men ikke till hinder. Ingen sprekker å revner mer. Kokningen – 9800 fot o.h.

Tirsda 5 decbr.

Har gått fullstendi i blinne i hele dag. Bris fra N me tett tykke å større, mere jemmlignenne nedbør enn ^[66]jei ennu har sett de i disse eine. De har gått svært bra. Terrenne har tillatt åss å kåmme fremm åmm enn me noe besvær. Enkelte svære fokskavler har jo jitt anledning till enkelte kantringer å besvær på annen måte. Vi har arbeidet åss fremm 20 kvm i dette blinne vær å ær fårr øieblikke 10 200 f.o.h. efter kokning. – Ennu i fmd. fanntes mange a di store isflater inn mellem skavlerne, menn i emd. har vi endli helt mistet demm. – Jei så månen hær fårr ett parr dage siden. Jei vet aldri de har hennt mei før – månen & midnatsolen samtidi .15,4° iaften. Millt å behageli. Satte ijenn en sort proviantkasse på teltplassen idagmårres.

Onsda 6 decbr.

I fullstendi blinne har de gått i hele dag. Unner sånne åmmstendiheter må HH kjøre fårrann me sitt spann. Hass & jei, såmm ellers skall avløse hinannen, fårrå gå fårrann, kann i sånt vær ikke gå, da vi bare ^[67]uavladeli detter i fokskavlerne. Enkelte a disse ær nåkkså store – menn ikke noe å snakke. Me ett lite tilrop tar hunnene sleerne åver me en viss glanns. Skulle mann sell ha trokket ville de blit en farli jåbb. Di ællste a disse skavler ligger SO-NV men a di nyere dannette ligger mange i N-S & O-V. Vi har hatt nedbør (fin) i hele dag – absolutt intet å se. Å tråds de har vi rokket våre 20 kvm. – Kokningen gav – 10 750 f.o.h. Hunnene håller sei mærkli gått. De må være denn fine pemmikan & de mille vær, såmm jør de.

Torsda – 7 decbr.

Samme vær. Stærk nedbør. Himmel & horisont i ett. Kann absolut intet se. Trods de har vi jort våre 20 kvm å har således passert 88° S.Br. Ligger nu e.b. ^{k45} på 88°9'. Imåren jør vi atter en 20 mils marsch å passerer da Sh's rekord. Så stannser vi en dag å viler ut. Vi trænger de gått både mennsker å dyr.

^[68] Terrennet har fårbauset mei meget idag. Fullkåmmen slett å fint åveralt. Ingen fokskavler menn meget løssne. Å nu viser hypsometret ^{k46} iaften, att vi intet har steget. Ær vi nu inne på denn endlie høislette? Jei tror de. De stemmer ikke ganske me Sh. Menn muligens han ikke hadde hypsometer me på sin endlie spurttur.

Freda – 8 decbr.

En a våre store dage. De så ikke helt uvanli ut till måren – tykt å usiktbart, såmm vanli. Menn vinnen hadde løiet meget a i nattens løp. De lille grann såmm var kåmm fra NE. Terrenne å føre var første sårst. Flatt – ganske flatt uten anntydning till fokskavler. Di leie småhauer a løs foksne, såmm hadde værre så generenne den fåregæenne dag, var helt færrsvunnet å føre færr skjiene var absolut A1^x. Vi hadde ikke reist lenge, innen de bejynnte å lette litt runnt hele horisonten. Menn ^[69] selve himmelvelvingen hållt sei trossi. Ett tykt lag a Stratus ^{k47} jore denn helt uijennemtrengli å ikke de minnste gløtt a solen viste sei. Kl. 11¼ f. hadde vi en a våre almindlie stannser – vi hadde da jorrt 7 kvm. å var e.b. ^{k48} på 88°16' S.Br. Nettåpp da viste solen sei – menn ikke mer enn såmm en smørklatt. Vi hadde ikke hatt obs. ^{k49} siden 86°47' å de jallt meget færr åss å få vår plass nøiakti bestemt. De tok tid innen «Hennes Nåde» ville vise sei. Menn endli kåmm hunn – ikke i all sin glanns – menn beskjedent å tekkeli – ypperli færr en go beskuen. Vi knep henne – vi tok ikke feil – å resultatet – ja, de var temmeli nøiakti 88°16' – en glimmrenne seier efter 1½° marsch i tykk tåke å snefok. På minutte stemte altså obs. å bestikk. Vi har senere i emd. tatt to færrskjellie misvisningsobs. till meget færrskjellie tider – kl. 5e å kl. 8 e. – me samme resultat. Så nu ær vi klar till å ta polen i va slags vær, dær måtte by sei. – Fra vår observationsplass till engelsmennernes (Sh.^s) værdensrekord, sto nu kunn 7 kvm ijenn (88°23'). ^[70] Jei hadde jitt HH værre polflagg, såmm han skulle reise på sin

slee – ledersleeenⁿ¹³ – såsnart denne bredde ble åverskredet. Sell var jei fårrløper på denn tid. Være hadde bedret sei mer å mer, å solen hållt sei fårr allvår på å kåmme fremm. Mine snebriller generte mei fra tid till annen. Ett ganske svakt heng fra S fikk demm til å dugge å jøre de vanskli å se. Da pludslig hører jei et høistemt, krafti hurra bak mei. Jei venner mei åmm. I denn lille bris fra S vaier di kjære, kjennte farver fra denn første slee, dær har åverskredet å lakt engelskmennernes rekord bak sei. – De var ett hærrli skue. Solen hadde nettåpp brutt fremm i all glanns å belyste på en så vidunderli vakker måte de deilie lille flag – present fra Helland Hansen å Nordahl Olsen^{k50} –. Mine briller dugget nu åsså. Menn de var ikke sønnenvinnen, såmm denne gang hadde skjyllen. Vi stannset på 88°23'.2 å gratulerte værandre. Vi var alle glae å tilfredse. Tok ett foto – no 10 film no 3 – a ^[71]sleerne, såmm di kåmm fremm å stannset. Så fårrtsatte vi atter vår reise å ståppet på 88°25' SBr. Vi har de fineste vær, vi har hatt på længe. Solskjinn & nesten stille .18°. De ær ren såmmer i telte. Alt va vi har a fokti, tørker i løpe a noen timer. Vi blir liggenne hær mårendagen åver fårr å vile åss sell å våre hunner. – Snefårrhållene hær på sletten – ti att vi ær på sletten viser hypsometre, såmm har jitt nøiakti samme resultat iaften såmm di fåregåenne to. Sneen hær ligger dyp å løs så de ær vanskli nåkk å finne teltplass. De synes såmm åmm vinn – stærk iallfall – hører till sjeldenheterne hær på sletten. Di små snefurer mann ser fra tid till annen ligger mest NO-SV. – Hunnene ær nu meget grisske. Spiser allt, va di kann åverkåmme – specielt surringsliner. Vi ær således nøtt till å ribbe sleerne åmm afften.

Lørda 9 decbr.

Har ligget åver idag, vilt åss ut å jort åss klare fårr de siste anngrep. Vi har nedlakt depot hær fårrå letne sleerne. HH behåller sin slee ufårrandret, mens di to andre letnes. Bj.s ^[72]hunner har tapt sei meget i denn siste tid å igår aftes fårrsvannt en a W.^s – Majoren – en gammel, stø hunn. Antagli ær denn gått henn fårrå dø. Vær a disse to sleer ær letnett me ca. 50 kl.^{k51} pr. stk. Bj. har lakt a 42.5 kl. hunne & mennske pemmikan. W har satt a sin kjeksekasse innehållenne – 2200 samt 11.5 kl. pemmikan. Dessuten efterlates i dette depot en boks sprit å ett

nøsste hyssing. Dette depot ær tværmærket i O-V. 60 kassebor ær utsatt på vær side me 100 skritts avstann mellem vært. Annet værret ett bærer en sort vimpell. Di mot O ståenne mærker bærer alle ett innskåret märke unnen vimplen fårrå beteine denn retning di står i i fårrhåll till depote. Være har værret rikti pent idag. Solen har flere gange værret helt fremme. .24° iafften. Liten SO li bris. – Vi går hærrfra utstyrt vell – fårr mennsker ca 30 dage fårr hunner ca. 20 dage tillbake hærrtill. – 3 a åss, HH, W å jei ser helt skrekinnjagenne ut siden vi fårrfrøs våre ^[73]ansikter i SOstårmen fårr noen dage siden. Sår, værk å skårper på hele denn venstre side. Bj & Hass, såmm kjørte sisst jikk fri. Hunnene bejynner nu å bli helt farlie. Mann må betrakte demm såmm farlie fiender, når mann fårrlater sleerne. Innbrud har di mærkli nåkk ennu ikke fårrsøkt. – Fårruten tværmærkningen legger vi nu åpp noen få sneblåkker fårr vær annen kvm. på veien S åver.

Sønda 10 decbr.

Prekti vær idag .28°. Bris fra S kanten å tindrenne klart. Litt kjøli har de værret å gå imot me di såre ansikter menn ikke noe å snakke åmm. Terrenne å føre har værret samme sårrt – første klasse. Ganske jevn å flat ligger «Vidda» fårr åss. Slerne å skjierne glir lett å behageli. Menn hunnene ær trette å de går ikke fort, menn de går jevnt å vi har tillbakelakt di bestemte 16 kvm – 5 dage till å de ær meningen, att vi skall være fremme. – Stærke vinne jør «vidda» ikke inntryk a å være beriget me. Snelage ær ganske løst. Vanskli nåkk å finne en ^[74]skjikkeli teltplass. Fikk en ypperli høide i middags såmm ga 88° 30' S.Br. eller 1' i atterhånn a bestikke. De ær fint. En udmærket azimut i emd.

Manda 11 decbr.

Fint vær ijenn. Liten SSEli bris me .28°. Dels helt klart. Dels noen fårrbigåenne tåkedåtter. Stor prekti ring runnt solen. Meridianhøiden ga ett minutt mindre enn bestikket. Tok de ijenn ve å jøre 17 istedetfårr 16 kvm. Ligger nu på 88°56' S.Br. Føre å terrenne de samme. Vi kann nåkk märke att de faller tongere å arbeide hær åppe i høiden. Anpusten blir vi bare vi sier – «ja», menn de klarer sei vell. Gleder åss till engang i værden atter å kåmme ned i normal

høide. –

Tirsda 12 decbr.

Prekti vær[.] Nessten stille å dels klart[.] Ca .25°. Samme fine terrenn å føre. På hypsometre ser de ut, såmm vi går nedåver – menn ganske svakt. Muligens ær de bare værfårrhållene såmm bevirker dette. Middagsobserv. – såmm ble tatt unner di gunstikste værfårrhålle – stille, klar ^[75]skarp sol å ligeledes horisont – ga 89°6'. Obs^{k52} & bestikk ær således atter helt sammstemmenne. Vi har jorrt våre vanlie 17 kvm. å ligger nu på 89°15' – 3 dagsmarscher fra vårt mål.

Onsda 13 decbr.

Vår fineste dag hæråppe. Vi har hatt de stille en stor del a dagen – me brennenne solskjinn. Føre å terrenne har værret de samme. Sneskårpen ær heldivis så hår att de kunn ær yderst lite slee å bikjer synker i. Hypsometre viser fremmdeles synkning åmm enn ganske svakt å ær de vel å anta, att vi ikke allene har fått høieste slette bestemt, menn åsså falle ned mot denn annen side. Vi har jorrt 15 kvm. idag å ligger nu efter middagsobs. på 89°30'30“. Obs. å bestikk stemmer nu glimrenne sammen vær dag. Vi fesster kunn lid till vår ene sextant – Framsextanten^{k53} – denn annen har desværre værret utsatt fårr stot å viser sei ikke å være pålideli. HH, W. & jei bruker nu Framsextanten sammen.

Torsda 14 decbr

Fint vær i hele fmd. Skjyet åverr efter att vi hadde fått høiden å kåmm me snebyger fra SO. Meridianhøiden – såvel me kviksøll såm glass – ga 89°37'. – Bestikke ga 89°38'.5. Dette ær jo meget fint. .23° i hele dag. ^[76]Efter har vi kjørt 8 kvm. å ligger nu 15 kvm. fra polen.

Freda 15 decbr (egentli 14 de.)

Så rakk vi da fremm å fikk plantet vårt flagg på den geografiske sydpol – Kong Håkon VII^s Vidde. Gudskjetakk! Kl. var 3 emd., da dette hennte. – Være var fineste sårrt, da vi jikk ut imårres, menn kl. 10 f. trakk de åver å skjulte helt solen. Frisk bris fra SO kanten. Føre har værret delvis gått, delvis slett. Sletten – K. H VII^s Vidde – har hatt samme utseenne – ganske slett å uten va mann kann kalle fokskavler. Solen kåmm fremm ijenn i emd. å skall vi ut inat å få midnattshøiden. Sellfølgeli ligger vi ikke på punkte 90°, menn må vi efter alle våre ypperlie obs. ^{k54} å bestikk være meget nær. Vi kåmm hærrtill me 3 sleer å 17 hunner. HH slaktet en like efter ankåmsten. «Helge» hadde uttjent. Vi går imåren ut i 3 retninger fårrå inncircle polåmmråde. Vi har inntatt vårt festmåltid – ett lite stykke selkjøtt på vær. Vi går hærrfra iovermåren me 2 sleer. Denn ^[77] tredie settes ijenn hær. Ligeledes setter vi ijenn ett lite 3 manns telt (Rønne) ^{k55} me de norske flagg å vimpel mærkett «Fram» på.

Lørda 16 decbr.

En meget beveget dag. Vi tørnte ut kl. 12 midnat fårrå ta en høide. Denne fikk vi da åsså. Bereiningen ga åss ca. 89° 56'. Dette så ikke værst ut. Kl. ½ 3 fmd. dro Bj., W. å Hass ut på skjå fårrå inncircle polen. Bj. fårrtsatte vår åpprindlie kurs NEtN (komp.) mens Hass jikk ut i NVtV å W i SOtO (komp.) Di skulle gå ut en distance a ca. 10 kvm. Di medførte vær en stang (varemei) me sort flagg på. På vær stang var fastsurret en liten pose, såmm innehållt beretning åm vor «Polheim» befannt sei. De var ett hærli vær. Stille – noe disi. HH å jei var ijenn fårrå observere. Vår mening var å observere vær 6te time. Kl. 6 fmd. tok vi denn første obs. efter midnattshøiden. Till min overraskelse viste denn en meget mindre høide enn denn anttatte midnattshøide. Vi var tydlivis unner vår marsch fra 88° S.Br. kåmmen ganske bort fra vår meridian. Saken var nemli denn, att vi innfårrbi ^[78] denn bredde ikke kunne få greie på asimutten. Nu jallt de å finne vilken meridian vi var på. Vi bejynnte da timevise observ. me glass å kviksølvbar. ^{k56} Heldivis hållt være sei fint å tillot åss å få di mest utmærkete obs. Glass å kviksølv stemte fint åverens. Først mellem kl. 5 å 5.30 emd – sand tid Framheim – fannt vi meridianen. Dette viste åss att vi var kåmmen bort i denn

123de meridian L.O.Gr. [k57](#) – ikke så mærkli på disse bredder, når mann ikke kann få sin retning bestemt. Meridianobs. ga åss 89°54'38" S.Br. å polens beliggenhet efter peiling på komp [k58](#) i NV¹/₄V. Dette var en ubetaleli dag å vell vært umagen. Vi vet nu me temmeli stor nøiaktighet å finne polpunkte. Kl. 10 fmd. vennte di 3 tilbake me vell utført sak. Være har hållt sei glimmrenne i hele dag. Di to sleer vi fårtsetter me står nu fullt færie å denn tredie tillikeme distancejul no 2 blir ståenne ijenn. ^[79] Helge såmm ble slået ihjel igår ær me griskhet satt tillivs a sine kammerater. Vi går imåren aste mot polpunkte 5¹/₂ kvm. hærrfra. Vi har nu mat fårr åss mennsker i 18 dage. Fårr hunnene i 10. De skall nåkk gå bra tenker jei ned till vårt depot på 88°25' å dærrfra till depote unner «Fandens bre». – De ær ganske interessant å se solen vandre runnt himlen i så å si like stor høide dag å natt. Jei tror nåkk vi ær di første till å se de mærklike syn.

Sønda 17 decbr.

Atter en mærkeli dag. Vi brøt leir idagmårres å startet fårr polpunkte. Bj^s slee ble satt ijenn, hans 6 hunner fordelt mellem HH & W å han selv annsatt såmm fårrløper. Sell fulkte jei efter fårrå se, vordann han klarte å hålle retningen. Være var første sårrt. Ganske liten bris fra V .23°. Fullstendi klart å en stekenne sol høit på himlen. De var en fårrnøielse å se Bj. hålle retningen. Hann jikk, såmm åmm hann hadde en åpptrukket linje å gå efter. Kl.11 f. hadde vi utgått di 5¹/₂ kvm, jore hållt å reiste vårt telt. ^[80] Kl 1/2 12 f. hadde jei mine instrumenter klare å jikk i vei. Kl. ær nu 8 emd. å di mest besynderlie resultater har vi fått. Fra 1/2 12 till 1 e sto solen stille på 46°4'. Dærrnest steg denn till 46°6'50" å sto stille dær till å me kl. 4 e. Så steg den till 46°9'30" å dær har den stått still siden. Efter en lengde a 105° O.Gr. [k59](#) ligger vi efter di siste obs. på 89°58'20" S.B. [n14](#) – HH å Bj ær ute i en fårtsettelse a denn meridian vi mener efter disse obs. å måtte ha – fårrå passere åver di resterenne 1'40". Di hadde vimpel me fårrå sette på stede. Vi kårmer till å observere i hele natt, da disse resultater jo ær ganske mærklike. Vi må jo nu efter alt betrakte dette sted fårr polen. Vi reiser vårt lille telt hær imåren å fårrlater stede med kurs mot N. En kokning ga 11000 fot o.h. Hær ligger vi altså på Sydpolen – en uhyre flat sneslette. Omtrent ikke en ujevning å se. Solen passerer runnt på himlen i praktisk ^[81] talt samme høide å skjinner å

varmer fra en skjyfri himmel. De ær stille iaften å så fredli. Bikjerne ligger alle utstrakte i solsteken å nyter trods denn ringe kásst – tillsynelatente live ganske bra. – De har værret så siktbart idag, att mann har kunnet se mangfåldie kvm. a. Vi har alle brukt kjikkerterne flitti fårrå se åmm dær var tein till liv på noe håll – menn fårrjeves. Vi ær nåkk di første på stede.

Manda 18 decbr.

Ja, nu ær vi da færje hær å jort har vi, va jøres kann. Vi har tatt en række obs. – nu vær time jennem hele døinet. De ær meget vanskeli, å kåmme till noe endli sikkert resultat. Menn såmeget kann vi avjøre, att vi ær sønnenfårr 89°59'. – Di muliens manglenne sekunner har vi cirklet inn. – Jei tror våre obs. skall bli a stor interesse fårr fagfålk. Vi bejynnte obs. hær igår kl. 12 efter Fr. [k60](#) tid å [\[82\]](#) avsluttet demm idag kl. 12 (Fr. tid). – Vi reiser hærfra i emd. kl. 7 å bruker hærrefter natten å gå på fårrå få solen i ryggen. De lille telt har vi reist å det norske flagg me «Framvimpel» unner vaier fra teltstangens tåpp. I teltet deponeres flere saker: Min sex. [k61](#) m. glasshorisont, ett hypsometer, 3 renskjinnsfotposer, noen kamikker å våtter å fårresten noe småtteri. Jei efterlater i en mappe ett brev till Kongen å noen or till Scott, [k62](#) såmm jei jo må anta blir denn første till å besøke stede efter åss. På teltstangen hefter vi en plate, vorpå vi alle skriver våre navne – Å så farvel, kjære pol – vi sees nåkk ikke mer.

Tirsda 19 decbr.

Vi dro aste igåraftes kl. 1/2 8 efter å ha sakt vårt kjære lille Polheim farvel. Vi hilste vårt flagg å [\[83\]](#) så aste. Så klart å siktbart var de, att di me goe øier kunne se denn åpreiste slee på denn annen teltplass – 5 1/2 kvm. borte. Dærrhenn satte vi kursen å to timer efter var vi dær. Førre var glimrenne, være storartet – .19°, klart å en mill, sommerli vinn fra vår siste vært – polen. Vi har værret jennemvåte alle a varme idag. De ær åsså uvant fårr åss å ha vinnen i ryggen. Vi har jo altid hat'n i fleisen. I Bj. har vi fått en fårrløper a rang. Hann ser såmm ingen å går såmm ingen. Således har hann hållt vårt gamle spor Nåver i hele dag å de skjønnt de

ær meget utydli. Di små snevarder vi åppførte fårr vær ^{annen} kvm viser sei ubetalelie. Di lyser såmm småfyrr å tror jei – såfremt være håller sei, att vi lettvinnt skall ta åss fremm til vårt depot ve jælp a disse. – Hærli vær. Ennu ser vi solen like høit, ennu varmer den like gått nat ^{såmm} dag.

[84]

Onsd – 20 decmbr.

Samme storskjønne vær. Nessten stille å delvis klart. Vi har jorrt våre reglementerte 15 kvm. Slo ihjel «Lasse» iaften. Denn har værrt en a våre besste hunner, menn hadde arbeidet sei ut. Hann ble lonset ut i 15 dele. Di andre ær nu såmm rasenne efter hunnekjøtt. Føre har værrt særdeles fint. Har fulkt spore i hele dag. De viser sei att skjisporene har hållt sei besst. Kann se fra varde till varde, skjønt di ær kun ganske små – ca 3 f. høie.

Torsda 21 decbr

Bejynnte me surt vær. Bris fra SEkannten. Kunne ikke se å følle sporene. Klarnte heldivis snart a. Ble helt stille. Fannt me letthet første varde. Har hatt de deilikste vær siden. Stille, stekenne sol så vi må gå barhodet å i skjorteærmene. De ær meget på 89° S. Br i 11000 f.h.o.h. En av W.^s hunne «Per» ga åpp idag å måtte slaktes. Har værrt en yppeli hunn, menn har mast sei ut. Vi bejynner nu ve 8 tiden åmm aften å har da jort våre 15 kvm. kl. 3 måren. De ær stekenne hett hær i telte nu. Solen står på. [85] Kann ikke huske denn dag vi hadde rimdannelser hærinne. Føre yppeli. Sletten jevn å svakt stigenne mot N. – Vi har nu jorrt åss så lette såmm muli. Kastet indre soveposer (på polen) å alt åverflødi ellers. Vår siste petroleumstank (17 l.) har vart fra 26 novbr till idag 21 decbr – kokning for 5 mann.

Freda 22 decbr.

Ett vidunderli deili vær like till midnatt. Stille, klart å stekenne hett – skjønnt t^{k63} var .25°. Menn da kåmm dær en råkall, fokti luft fra NO me fin

nedbør. Solen var imidlertid fårr stærk till å la sei spille på nesen. Denn sprette uhumskheten å skjinner ennu i sin fulle glanns. Vi har jorrt våre vanlie 15 kvm. till kl 3 fmd. Har fulkt spor å varder hele veien. Hunnene har fått ekstraforing idag –fårruten sin pemmikan har di åsså fått «Per». Jei lot igår vår egen pemmikanration fårrøke till 400 gr. pr. mann.

Lørda 23 decbr.

Surt idamårres. SEli bris å vasskållt. Nessten åverskjyett. Meget vanskli å se terenge. Dærrfårr mistet Bj. åsså snart sporene. ^[86]Heldivis løiet de a å klarnet åpp. Vi hadde da kurs rett på en a varderne. Distancejulene stemmer fullstendi åverens me di før utgatte distancer mellem varderne. Litt nedbør jore føre slett. De var trekt enkelte steder, så mann neppe kunne få skjiene fremm. Enkelte steder gled de dåg. Ve midnat var de .27°. Efter midnat klarnte de mer å mer a å nu kl. 3 f. ær de nessten helt klart å stille. Skjønnt vær. Vi har nu 26 kvm ijenn till depot.

Sønda – 24 decbr.

Hærli vær da vi dro ut iaften kl. 7½. Blikkstilte, me stekenne solskjinn. 5 minutter efter å de var helt åverskjyett – Stratus – di fårrandringer såmm fårekåmmer så hyppi hær på K.H. VII Vidde^{k64}. Ve midnatstid var de nessten helt klart ijenn. Liten bris fra S. Føre har inatt værret betydli bedre. Vi har idag fårr første gang siden avgangen fra polen funnet en skjikkeli teltplass – hær nåkk. Før har sneen værret fårr løs. 8 meters vinn ær de høieste ^[87]notert på denne vidde – å de kunn engang. Jennemgåenne har de værret fra 2 – 4 m. Hær trives visst ett evi govær. Slaktet iaften «Svartflekken». Denn ville nu ikke mer, skjønnt denn ikke var dårli å se till. Slett karakter. Ville såmm mennske bejynnt på Bastø fårrå enne på «Slaveri». – Sneen bejynner mærkbart å bli hårere å hunnene arbeider lettere. Være vanlie 15 kvm. inatt på 7 timer.

Manda 25 decbr.

Liten Sli bris. Dels klart, dels åverskjyett – hurti vekslenne. Har fulkt sporene å vardene hele veien å nådde kl. 12 nat vårt depot på 88°25' i full stann. Bj. har all ære a denn måte hann har skjøttet sin fårrløperstilling. HH er kanskje en smule bedre – han ær mer vannt – menn kunne hann ikke greidd å kjøre å ta spore samtidi – dærrtill var spore fårr utydeli. Deili å klart nu på mårensiden – fineste juleaftenvær. Ja, nu tenner dere lysene dærjemme. Vi ær nåkk me sellåmm avstannen ær lang. Menn vennt litt – omm ikke lenge har dere åss ijenn å da me seier i hennerne. ^[88] Vi feirer vår julekvell iaften. Vi har jo ivirkliheten denn 24 åmm vi enn skriver denn 25de. De ær ikke stort vi kann jøre fårrå utmærke dagen. En liten ekstragrøt a Sætre kjeks ær allt. Denn skall serveres kl. 8 måren å alle ser dærrhenn me lengsel. De ær ganske rart. Vi går jo på full ration; menn allikevel tar vi jærne alt ekstra me glede. – Guttene ær ute å pakker depoet på sleerne nu å jei ligger allene hærinne å skriver. Primussen durer i anledning dagen – noe vi ellers aldri tillater åss. Ve avgangen hærffra har vi proviant fårr åss sell å hunner fårr 12 dage. Till depote på 86° 21' reiner vi 8 dage, så vi ær vell utstyrt. Jei legger nu a en prøve av vær a våre proviantartikler, såmm har værrt ve polen. Antagli vill leverandørerne sette pris dærrpå: 1 melkepølse (tørrmelk) 1 plate chocolate, 6 kjeks i en liten kasse å 1 rat^{k65} mennskepem. – Et annet tein på dagens fesst har vi dærri, att 3 a åss røker cigar. Bj. hadde nemli tatt me sei jemme fra ett cigaretui me 8 cigarer i. På polen åverrasket hann åss med disse. Vær fikk dær en cigar. Jei fikk dessuten etuiet ^[89] me de 3 jennværenne cigarer. Di røker vi nu idag. Tobaksrøkning fårejikk ikke i telte før ve ankåmsten till polen. Jei var dåg denn eneste såmm hadde pipe me. Menn rådløse var de andre ikke. Skjistavenene våre ær a bambuss å disse var noe fårr lange. A di åverflødie stykker ær dær jorrt piper. W. hadde engelsk plate tobak me å nu får vi åss en liten røk måren å aften. – Vi har steget smått vær dag inntill nu å skall efter våre fårrie obs. være på høiden nu – 10750 f.o.h. Denne høide håller sei ett par dagsmarscher mot N. å bejynner så å sennke. Jei gleder mei till att kåmme ned ijenn fra disse høider. De ær ikke så sjelden jei føler mei trangbrystett å må dele ånndrette i flere avdelinger.

Tirsda 26 decbr.

Bris fra SO kanten .26°. Glimrenne føre. Ganske slett. Ær på flaten. Har jorrt våre 15 kvm i ett kjøer – uten ståpp. Bikjerne ser ut till å ta de bra. Atter i telt kl. 2 fmd. Solskjinn menn nåkså surt. Rå, káll luft i N – NO. Antageli fjellene såmm trykker å truer.

[90]

Onsda 27 decbr.

Hærrli vær. Liten bris fra S å tindrenne klart. Ypperli føre .27°. Passerte litt før midnatt 88° S.Br. Dær jikk de åver fra de fullstendi jevne till høie, små fokskavler. Solen har tydlivis stått på hær i flere døin; ti dær var mange glatte, blanke flater å se. Hunnene likte dette føre bra å di jikk fårråver me glanns. Ve 88 ° fikk vi åsså lann isikte – ca SV¹/₂V (misv.)^{k66} De ser ut såmm vi skulle bli heldiere me være på Nturen. Tørret såveposen min på lasse ida. Denn var blitt full a rim i bunnen.

Torsda 28 decmbr.

Samme storskjønne vær. Glimrenne føre. Kåmm efter 9 kvm. kjøring ut i storskavvel distriktet. Menn nu går de betydli lettere enn de jore Såver. Stekenne sol i ryggen, glimrenne føre ær noe såmm setter bikjene i kulør. De går fortrinli å hunnene ser sandli ut till å ta sei åpp ijenn. Vi mistet spore vårt straks efter 88°25'. Harr krysset de flere gange idag. Ennu færdes vi på høisletten, men imåren går de hurti nedad. Nærmer åss stadi lann. Fokskavlerne ligger i N–S å i NV–SE.

[91]

Freda 29 decbr.

Samme finfine vær. Klart me frissk bris fra SSO .25° I bejynnelsen fårrtsatte skavlterrenge såmm igår – temmeli svære skavler. W. hadde satt seil på sin slee. Me denn friske bris å fine føre jikk de såmm en lek, sellåmm skavlerne var nåkså store. W. greidde me seil å følle HH. Bikjene hylte a glede å begeistring. Efter en tids fårrløp – 3 timer – kåmm vi ut a di værrste skavler å har siden kun

hatt me mindre å jøre. Nytt lann har vi åsså fått øie på idag. De ær en fjellkjede, såmm strekker sei i SOLi retning – sannsynlivis en færrtsettelse a Fkjeden. Den Slikste tåpp i denn peiltes fra 87°35' S.Br. i VtN (komp.) Noe mer åmm denns utseenne ær ikke gått å si, da skåddedåtter stadi har ligget åver. Kåmm fremm våre 15 kvm på 5½ time. Øket pemmikanrat.^{k67} till 450 gr. pr. mann. Forlot K.H. VII Vidde idagmårres på 87°40' S.Br. – Har fallt ca. 300 f. idag.

Lørda 30 decbr.

Noe friskere bris fra S kanten. Klart å fint .20°. De lå tykke åver lann, menn letnet de idagens løp. De ær mærkli å se va vi har passert i blinne hær sisst. Vi ligger nu unner ^[92]en stor, mekti kjede X-kjeden (SO – NV retv.) ikke mer enn ca 10 kvm a. Flere tåppe i denn når både 13 å 14000 fot. Peilingen a denn hær fra 87°10' S.Br ær: Spiss – V¼N Nspiss – SVtV½V (komp.) Meget bart lann å meget snedekket åsså i denne kjede. Jei nærer nu ingen tvil åmm, att di fårrenete fjelle fra K.E. VII å Victoria Lann strekker sei en SOLi retning. Vi kunne igår se tåppene færrsvinne åmkring 88°S.Br. i samme retning. Terrenge vi nu ær i, ær en blanning a fokskavler å blanke isflater å meget kupert. Vi har fallt ca. 800 f. idag. De har gått me lynets farrt. Vi har en tung jåbb vi skjiløpere nu å hålle følle me sleerne. Kjørekarere støtter sei till sleen snørekjører å har goe dage. Har jorrt våre 15 kvm idag på 5 timer. Fremme kl. 1 måren. Hærli vær.

Sønda 31 decbr.

Samme fine vær håller sei .19° idamårres å strålenne klart. – De har gått såmm en røik – meget nedåver å meget åver glatte, skjinnene flater. Skavlerne – di store – har jitt sei idag. Terrenge ær i stærk grad bølgefårmert. ^[93]Rett såmm de ær ser vi lann – ganske nær innpå åss. I neste øieblikk færrsvinner de hele. Siden igår – tili på dagen – har vi hatt en høi færrreven iståpp litt Oli a vår kurs. Denn ligner fullstendi en tornekrone, sånn stærr takkene på denn. Dette må uten tvil være denn høie færrrevne tåpp i G kjeden – annslått till 15000 f. Vi får se imåren. Hunnene har de ypperli nu. Sunne å friske. Passerte 87° S.Br. inat ve 11 tiden. Vi har såmm vanli jorrt våre 15 kvm. på 5 timer. – W. fører altid seil på sin slee å de

jelper hamm meget fremm. Hann har desværre værret meget plaget a tannpine denn siste tid. En rotfylt tann såmm jør åppstann.

[januar 1912]

Manda 1 januar

Fremmdeles samme vær å fremmgang[.] Ca .19°. Frisk bris i attern. De har gått nedåver me glanns. Våre 15 kvm. på 5 timer. Menn lann hær ær fåreløpi en gåde. X kjeden ær nu gått sammen me G kjeden. Vi får se imåren va di jør. Å kjenne sei ijenn ær en umulihet fårr åss. Imåren skall vi rekke breen å da får vi se, vorledes de passer me peiliger å depot. Terrenge ær såmmvanli kupert. Fikk ^[94]en liten bre på Vsiden a åss, da vi stannset nu. Fikk igår lannet åmmkring «Slaktern» isikte. Har gått på de i hele dag.

Tirsda 2 janr.

Fremdeles samme vær. SSoli bris .19°. De var hel kulig menns vi var till køis. De jør inntrykk a, att natten har roliere værffårrhåll enn dagen. De har gått me strykenne farrt ida åsså. – Vi har ida værret svineheldie. Traff «Fandens bre» såmm bereinet, menn adskjilli lengere unner lann enn vi besteg denn. Hær fannt vi denn å være meget medjorliere. På ett parr timer var hele breen beseiret. Allting var så gått såmm fyllt å ingen hindringer eller åmveie kåmm i vår vei. Denne bre må være uhyre gammel. Har aldri hørt noen lyd i denn. F kjeden ær nu smeltet helt sammen me X kjeden. Denne ær langt høiere å ligger lengen innenfårr (Ostenfårr). X kjeden viser sei nu å danne en fårtsettelse a G kjeden. Fjelltåpperne i disse rekker varrierer mellem 13 - 15000 f.o.h. F kjeden ligger nu kunn ca 3 kvm unna. Dens tåpper ær meget ^[95]mindre enn jei åpprindli trodde – 9 - 21000 f. Har nu fått full kjenning a di fårrskjellie tåpper i F kjeden. Vi rekker depote imåren, viss være fårtsetter klart.

Onsda 3 janr.

Var ute såmm vanli ca. kl. 7 e. Være så ikke låvenne ut, menn kunne vi till nød se di tapper jei hadde peilet i F kjeden. Vi hadde imidlertid ikke jorrt mer enn ca. 6 kvm., da de tykknett så till, att vi absolut intet kunne se. Allerede kl. 10 e. var vi dærrfårr nøtt till å slå leir me ufårrettet sak. Menn værfårrandringerne ær hurtie i disse eine å nettåpp såmm vi hadde fått pemmikanen ned gløttet solen fremm å kårrt tid efter var de de fineste vær. På ett kvarter var hele vårtt stell færdi å vi unnerveis. På denn måte vi hadde truffet breen på tilbakeveien å så nær lann, såmm vi syntes å være, var vi alle enie åmm, att vi måtte være kåmmen fårr Oli å vi styrte dærrfårr rett V. i de håb åmm dær å treffe depote. Menn, skjønnt vi var i alle di peilinger jei hadde tatt fra depote, da vi la de, var dær dåg intet depot å se. Me denn knappe proviant vi hadde ble vi da enie åmm, att de besste var straks å sette kursen fårr ^[96] «Slaktern» å søke å nå vårtt hunnedepot dær hurtikst. I de hærlikste vær dro vi så rett mot N. I retningen SO – NV lå denn mektie fjellkjede badet i solskjinn – i blått å vitt– ett hærli skue. Vi fikk efter kårrt tids gange kjenning a en a di lange lave åsrygge, såmm vi passerte den 28 novb. på 86°9'. De viste sei åsså på denne, att vi var kommen fårr langt mot V å ikke mot O, såmm vi trodde, idet vår kurs nu nemli ville ført åss Vten åmm istenfårr Ostenåmm. Vi styrte dærrfårr Oliere fårr å kåmm inn på vår gamle vei. Da vi nådde denn åsrygg, kåmm vi åpp på ett høidedrag å hærffra kunne vi nu – fårr første gang – få åverblick åver «Fandens bre» å kjennte straks vår åpstigning dær ijenn. 8 kvm skulle vi da ha tilbake till vårtt depot. Å la dette ligge unner disse åmstendiheter uten å søke ennu engang å finne de, fannt vi alle ville være galt å me største beredvillihet ærklærte alle sei villie till å venne tilbake mot åpstigningen fårr dærå søke efter de. Jei valkte HH å Bj. till ^[97] denne jåbb. Di vennte straks åmm – kl. 5 f. – me ett spann å tommslee, menns vi andre slo leir. Inntill kl. 8 f. har dær værret tindrenne solskjinn, så jei me visshet di har klart braserne. Vennter demm tilbake ve 1 tiden i emd. Nu har de skjyett litt åver, menn fullstendi siktbart. Peilet lanne åmkring «Slaktern» i SV³/4V. En misvisningsobs. ^{k68} kl. 6 f. ga åss samme resultat såmm på Sydturen. Kl. 3 i emd. vennte «Gutta» tilbake å såmm jei var viss på me depotets innhåll på sleen. Di hadde iallt tillbakelakt 26 kvm. Me andre or: HH^s spann har idag tillbakelakt en distance a 42 kvm me en jennemsnittsmarsch a 3 kvm. i timen! Kåmm så å si, att

hunner ikke ær brukelie i dette terreng. Di hadde ikke vanskligheter me å finne depote. Kjennte vår åppkjørsel till breen ijenn å tok de dærrefter. De viste sei på kursen di måtte hålle tilbake – S^{1/2} V – att vi var kåmmen 1^{1/2} strek fra kursen vi hadde hållt Såver – NOTN. – Være har værret åmmvekslenne. Snart SO åverskjyett[.] Snart stille. [98] Nu ær de ganske stille .17.0° å stekenne solskjinn. Fullstendi såmmer. Vi har fått gått åverblick åver fjellene i N – antageli Håkonshallen – å peilet di i SVtV – denn kurs vi altså kåmmer till å styre hær fra. Dagen bejynnte dårli, menn ennte gått. Nu ligger vi kunn ca 5 dagsmascher fra vårret depot på 85°9' S.Br å har mat nåkk fårr åss sell å hunnene fårr 10. De så sandeli mørkt ut idagmårres: Nedslaktning a våre bikjer, dragning sell o.s.v., å nu ijenn på rett fot. De ær ikke første gang jei har observert jelpen i de rette øieblick. – Va dær jør terreng hær så åverårdentli vanskli å arbeide i ær, att høiderygger å bølgedannelser finnes åverallt. Mann kann nessten alldri få årantli åversikt. Di to hadde på sin vei idag truffet ett så stort anntall a rygger, att Bj tørt bemærket: Ja, hær ær vi da ikke ryggeslause. – Begrepe dag å natt bejynner å gå runnt forr flere a deltagerne nu. «Kl. ær 6» sier en. «Ja åmm [99]mårran» svarer en annen. «Nei ær du gærn», svarer denn første ijenn, [«] jammen ær det efftann ja». – Dato ikke å tale åmm. Gått mann husker årstalle.

Torsda 4 janr.

Ett finere vær enn idamårres da vi tørnte ut har vi ikke hatt. Blickstille å stekenne sol .19°. De føltes helt såmm en såmmerdag. Lannet lå badet åverallt i de glittrenne lys. Kjæmpemessie takker, runne kållede kammer – alle fårmer. Specielt lå lannet i maschretningen speilene klart, så vi fikk go lannkjenning a «Store Bikube», «Håkonshallen» å «Olavsfjell». De ær ganske interessant å se dette terreng nu i lyse såmm vi færdedes jennem helt i blinne på Stur. Mærkeli ær de, at vi ikke denn gang tørnte åpp i lann. Ganske klåss har vi passert langsme de. Åsså i V a åss ær lann – sneklette kållate åser – intet bar lann å se på demm. Efter 10 kvm^s marsch fikk vi en a våre varder isikte. Styrte så fårr denn å har fulkt i varderekken till vi stannset efter 20 kvm marsch. Unner denn ås vi var nøtt till å ståppe mitt i – i tykken denn 26 novbr. Nu [100] ligger vi hær i blickstille å stekenne sol. Stor fårrandring fra sisst. Vi har Håkonshallen like utfårr åss å 12

kvm åpp till «Slaktern». Dærråpp kåmmer vi imåren, såfremt være håller sei, legger så et parr hunner på vær slee å bejnyner nedstigningen. – Føre har værret udmærkett idag. – De viser sei att X å Gkjeden ær denn samme – ligger betydli innenfårr Fkjeden. – Bikjene har værret mærkli flinke idag me di fårrhållsvise tunge lass å stigning.

Freda 5 janr.

Vi ga åss ^{ikke} lang tid till vile i gåraftes. Kl. var 6 emd. da vi la åss till å såve. Kl. 11 aften tørnte vi till ijenn. Være var glimmrenne å turte ikke unne åss lenger vile. De jallt åmm å kåmme åver «Slaktern» menns være var fint. De lykkes åver fårrventning gått. Kl. 1¼ f kjørte vi ut å ca 8 fmd. var vi på Slaktern. Vi fulkte vardene våre hele veien å fannt våre slaktede hunner. HH var de såmm me sine skarpe øine åppdaget de. Hadde ikke de værret tillfelle vet jei sandli ikke, vordann de hadde gått. ^[101]Lanne var komplet ujennkjendli – fullstendi såmm jei aldri hadde sett de før. Mot NV strakte dær sei en mekti fjellkjede, såmm var mei aldeles fremmet å de skjønnt være var temmeli klart, da vi kåmm till «Slaktern». «Olavsfjelle» – såmm denngang var en del innhyllet i tåke – ante mei ikke var de samme. Nei – å reise i blinne i sånne eine ær temmeli farli. Jei trodde jei kjennte lanne igår, menn de viste sei senere fullstendi feilakti. De fjell vi kunne se lengst a var «Store Bikube» å «Olavsfjelle». «Håkonshallen[»] ligger betydli lavere. I de hele tatt har jei åvervurdert fjellenes høide meget på Sgåenne i denn tåkete luft. Di fleste ær mellem 10-12000 f. «Store Bikube» ær denn eneste jei tør gi 15000. Ve «Slaktern» parterte vi en a bikjeskråttene å ga hunnene ett lite ekstra måltid. Di kasstet sei åver di såmme glupske ulve. Så slenke ⁿ¹⁵ vi en skrått på vær slee å aste bar de. På «Slaktern» var de .23°. Hvor vi nu ligger – efter barometer – ca 5000 f lavere kunn .13°. Vi ær kåmmen till såmmern nu hærnede mellem fjellene. ^[102]De jikk me glanns utåver. Vi hadde tauenner till bremse unner meiene. Uten de ville de alldri gått. Dærrtill ær hær fårr bratt. Bj. står i fårrveien. Menn ær de åfte hårrt nåkk fårr hamm å greie sei. Kl. 11½ f. var vi nede a denn første avdeling a åppsteigningen. Har vi nu vårrt tellt på ett lunt, koseli sted, vor solen håller på å smelte åss. Bikjene viler fårrnøidde i solskjinne efter å ha satt en svær lons hunnekjøtt sammt pemmikan tillivs. Vi ær jo åsså nu på denn sikre side

å kann tillate åss litt ekstra. Fremdeles ligger hær ganske løs sne. Vanskli å finne telltplass. Åmm 3 dage håper jei å rukket vårt hoveddepot på 85°9' S Br. – Ja, så ær vi da nede a plateauet ijenn å vi ær alle særdeles glade. Vi har jo bare hatt det bra dær. Menn vi lenkter nu efter «Barrieren» såmm en gammel venn. Først dær reiner vi åss sågåttssåmm jemme. Vi har jo mat dær overallt.

[103]

Lørda 6 janr.

Ett vakrere syn enn, va jei så, da jei kåmm ut inatt kl. 1, vet jei ikke å ha sett. Vi hadde tellte mellem Olavsfjelle, å Iglutåppen. Denne siste skjulte solen å la leirplassen vår i skjygge. Menn ret imot åss på denn annen side lå denn øvre del a Olavsfjelle badet i sol. De glitret å skjinnete i de forrevne isblåkker, såmm dekker denn øvre hallpart. Denn unre del – sannsynlivis granitt – lå inne i mørke – taus & stille. Vi lå nærmest Iglutåppens skjyggeside – Ndre. Denn har en ganske mærkeli fårrstyrret utseenne. De ser ut, såmm dær var drysset svære blåkker åver hele denns side. Åver denns tåpp lå en liten, let Cirruskij – gullkantet i mårensolen. Å dærborte ligger Håkonshallen – dels åpplyst dels i skjygge. Kunne jei bare male! De har værret en go dag fårr åss skjiløpere. Løs sne så skjiene sank ca 2 tåmmer i. Isett å kornett, så skjiene gle såmm på åljett åverflate. Menn dær trenktes åsså løssne så mann kunne få styring på skjiene. Denn ene bakke sværere enn denn annen. De jikk så de suste. En hærli spårret. Menn fårr bikjene var de værre. Disse sank sørgeli i, menn fremm kåmm di dåg. Vår dagsmarsch ær 11.4 kvm. [104] Di har fått sin kvellsforing 1/2 kl. [k69](#) pemmikan å en dykti kjøttlønns. – Vi ligger nu på denn lille bre, såmm vi lå på denn 19 novbr. Istedenfårr nu å ta vår gamle vei åver fjellene, føller vi storbreen – såmm denne lille ær en bejynnene arm till – ut på barrieren. Noe lenger blir denne vei, menn sannsynlivis mange gange lettere. Rekker vell depote i åvermåren.

Sønda 7 janr.

Litt åverskjyett idag .9° kl. 9 1/2 igåraftes. De var så hett i tellte, att vi hadde vanskli fårrå klare åss. Såveposene ble våte skjønnt di hadde flerdåbbelt unnerlag a skjinn å duk. – Vi har fulkt store breen ned i hele dag – O retv. [k70](#) Føre har

værri utmærkett, menn sneen litt løs fárr bikjene. Vi har jorrt våre 15.5 kvm á ligger nu på Vykystenn ijenn. Rekker depote imåren. Breen var fullstendi utfyllt á dannet en eneste jevn flate. Vi har dærrfárr ingen vanskligheter hatt. Kl. ær nu 7 f. .12°. Smellhett hær i telte. – Tørnte till ijenn kl. 6 i emd. Vi fullkte lanne, samm strakte sei mot N (retv.) Allerede på første ^[105]ásrygg mente Bj. á se depote ned på barrieren. De viste sei ássá senere, att hann hadde rett. Fikk efter 10 kvm.^s gang sikker lannkjenning á visshet fárr depotets beliggenhet. Vi satte da rett ned på barrieren á nådde de kl. 11 aften efter 11.4 kvm.^s marsch. Dette depot, samm var byggett áverorntli høitt á solid hadde solen smeltet ned till en ganske liten masse. Sneen ámkring lå dyp á løs. Ingen fokskavler, så vinn har dær ikke værri meget a. Allt i depote var i full árden. Kunn var denn pemmikan, samm var innlakt i en skjinnanorakk, fullstendi smeltet sammen ved solens pávirkning. HH & W går nu – efterá ha pakket depote på sleerne – ápp till «Bettytáppen» fárrá bygge stenvarde dær á nedlegge beretning. I varden innemures en dunk petroleum (17 l.) sammt 2 pakker fyrstikker (20 essker). De kann muliens kámmme gått me i fremmtiden. – «Frithjof» – en á Bj^s hunner ^[106]ble slaktet iaften. Denn var syk. De viste sei att den led a en aller annen lungesyke. Kjøttet ær fárrdelt mellem kammeraterne. Di tar nu heller hunnekjøtt enn pemmikan, skjønnt di håller særdeles meget a siste rett ássá. «Nigger» – en a Pr.^s hunner – ble slaktet, da vi var kámmen áver fokskaveldistrikte áp på plateauet. De har vist sei, att denne foring me hunnekjøtt har hatt en mærkli fin innflydelse på hunnene. Di får samtidi deres pemmikanration. Di ser nu snart likksá gått ut, samm da vi fárrlot Framheim. – Vi fárrlater stede hær når vi har hatt áss noen timers søvn. Vi har da proviant fárr 35 dage på sleerne, fárrruten depoter fárr vær grad N áver. Vi lever således mitt i Ægyptens kjøttgryter. De jeller bare á spise mest muli fárrá letne sleerne hurtikst.

^[107]

Manda 8 janr.

De ble grisevær ut på dagen. Kulig fra S kantenn me tett nedbør – de stærkeste jei har sett i disse eine. Kl. ½ 4 e. satte ut i dette utekkelie vær. Heldivis hadde jei mine selskjinnsklær, samm jei hadde lakt i depote hær på S gåenne á nu

var di mei till stor nytte. Vi styrte kurs – SVtS (komp). Vi hadde ikke rent terreng å kunne ikke se hånnen fårr åss, så jei fannt de sikkrest å ha to fårrløpere – Bj å Hass^{k71} – me breline. Et par timer efter avgangen kåmm vi till noen håre, isete rygger, såmm lot åss ane nærheten a di mektie revner vi hadde passert på S gåenne. Da slo de ett riff i skjyenn å ikke mange meterne fårrann fårreste fårrløper (Bj.) lå en a di gapenne sprekker. Nu var de ikke vanskli å passere demm å lett fannt vi vår vei åver steder, dær var fyllte. Mærkeli nåkk syntes de, såmm åmm disse sprekker dannet en grennse både fårr vær å føre. Føre hadde hittill værret a værreste sårret. Dyp, løs, nyfallen sne ^[108]meget tung å arbeide sei fremm i både fårr mennsker å dyr. På N siden a sprekkene hårnet de till å åmm ikke lenge hadde vi vårt kjære, gamle, goe barriereføre. De samme var tillfelle me være. Bak åss kullsorte, ujenntrengelie skjymasser. Ikke noe å se till lann. Forann åss smilenne solskjinn. De ær all sannsynlihet fårr, att disse revner, såmm vi så på S gåenne kunne se strekke sei så lankt O øiet rakk, danner grensen mellem barriere å lann. – Ikke lenge efter traff vi en a våre varder rett i vår vei – ikke værret styrt mitt i snestårmen. Kl. 9 e rakk vi depote på 85° S.Br. i de deilikste solskjinn å allt i årrden. – Vi har slått leir hær, foret hunnene dåbbelt å tatt depote på sleerne. De ser bra ut.

Tirsda 9 janr.

Grisevær ijenn, dåg ikke i denn grad såmm igår. Føre var till å bejynne me meget tonkt – dyp løssne. Menn ^[109]eftersåmm vi skrådde ut fra lanne ble de bedre å bedre. Vi ær nu nede på laveste barriere. Vinnen er NVli me åverskjyett luft. Har passert alle våre varder idag. Denn første i tykt snekave – 10 m.a. ^{k72} Menn de må HH till fårrå åppdage demm. Hans syn ær mærkeli fint. – Vi har færsk selbiff idag. .9,6° i emd. Bare .6,5° imårres.

Onsda 10 janr.

Samme grisevær. Sne, sne, sne. Sne ijenn å sne. Skall de alldri enne. Dærrtill tykke, så vi har ikke kunnet se 10 m. a ^{k73}.8°. Tiner åverallt på sleen. Allt blir

vått. Har ikke sett en eneste varde idag i dette blinnevær. Sneen var svært dyp till å bejynne me å føre åverårntli tonkt; menn ikke destomindre greidde hunnene sleene udmærkett. Føre var fint henimot denn tid vi sluttet (kl. 9½ f.). Di fleste a åss har tørnt såveposene me hårene ut nu. På denn måte håller di sei tørrere.

Torsda 11 janr.

Endli bedret da være sei. Efterå ha snedd i hele ~~natt~~^{dag} sluttet de ut på kvellstunnen. Da vi dro aste kl. 10½ e. var de ganske bra. Stille å nåkkså siktbart. Efter kårrt tids ^[110]fårrløp åppdaget HH en varde. Denn var yderst lite ute a kursens retning. Ca 1/10 kvm i V. Vi fannt i denne denn nedlakte beretning – såmm fårresten ær tint bart i de fleste – å denne viste – 84°26' S.Br. Noen minutter efter vi hadde fårrlatt varden kåmm dær till vår store fårrbauselse to «Skua Gulls»^{k74} flyenne like åver hode på åss å slo sei ned på varrdenn. Ganske mærkeli. Nøiakti mellem polen å åpent vann ble vi således først hilsett a levenne vesner – ca. 360 kvm fra have – Dette hadde vi ikke venntett. Være har bedrett sei efterhånnen å de ser nu ut såmm åmm vi har govær i vennte. Vi ligger ve varrdenn på 84°15' å håper jei imåren tili å være ve depote. Lann har vi ikke sett megett till idag. Kunn den unnere del a de har liggett klart å åpplyst a solen. Den øvre del har intet værret å se till. Føre var litt trekt i bejynnelsen. Glimrenne på slutten. Fullstendi ^[111]utjevnett åverallt. Ikke en fokskavel å se. Kl. 4 i mårres kåmm vi fremm. – – Vi har hatt vår annen marsch idag. Fårrlot fårrie leirplass (84°15' S.Br) kl. ¼ 4 e. å kåmm hærrtill kl. 9 e. De ær på denn måte 30 kvm. vi har jorrt idag. Å bikjene ær like frisskere. Di legger på sei åmm dagen å ær elleville a glede å lysst till arbeide. Måten vi reiser på nu ær ypperli. Vi har værrenn dag eller natt. Vi jør bare 15 kvm. – tørner så inn å såver i 7^å 8 timer fårr så ijenn å tørne till. På denn måte vinner vi adskjilli inn i tid. – Har gått i varderne i hele dag å fannt depote vårret nu iaften i full årdden. – Jei har en liten misstanke till di 2 Skua Gulls, att di kann ha jorrt dypt innhug i våre depoter a færskt kjøtt. De skulle være skade fårr bikjerne.

Freda 12 janr.

Aste kl. 8 f. Førre har værret a fineste sårret. Løssneen ligger ca 2 tåmmer åver di gamle skovler å jir ett ypperli unnerlag. Vi har passert åver flere ganske [112]smale sprekker idag. Være har værret variabelt. Utpå fmd. klarnte de a å solen skjinnnte. De var da lett å se varderne. Menn så skjyett de tykkt åver fra N ijenn, så de var en umulighet å ta varderne ut i terreng. Denn siste varde på 83°46' har vi således ikke sett.

Lørda 13 janr.

Aste kl. 2 f. Skitt vær. Kunne ikke se de minnste. Har dærrfårr jorrt hele vår marsch nu – 15 kvm – uten å se varder. De letnet litt i N utåver måren å har jei besste håb fårr nesste marsch. Vi var her kl. 7½ f. Førre har værret glimmrenne. Kann ikke bli bedre. Aste kl. ½27 e å fremme våre 15 kvm kl. ½212 natt. Være hadde klarnet a i dagens løp å de første vi så, da vi tørnte ut var en varde ganske nær – i V a vår leirplass. Bj. ær udpreget høirejenger å kann vi altid være sikker på ha vardene i V. fårr åss, når vi mister demm. Vi ligger nu ve vardenn på 83°15' S.Br. å har jorrt 30 kvm. me våre [113]to marscher idag. Håber å ta depote på 83° S.Br – det siste kritiske punkt – imåren.

Sønda 14 janr.

Har gått i tettete tåke i hele dag. Fannt ingen a vardene. Ståppet kl. 4 e. efterå ha tillbakelakt distancen 15 kvm. Da vi hållt på å sette tellte åpp fikk vi plutsli øie på depote ca. ½ kvm. i V. De var fint kjørt i tåken. Hær ve depote ble vi meget fårrundret ve å finne friske bikjespor å excrementer. Denn eller di – muligens to – hadde åsså anngrepet depote, menn dette hadde motstått angrepe. De kann ikke være mer enn høist ett parr dage, siden di har værret hær. Depote – vårt siste – var i fulleste årrden. Har de allt på sleen. Hunnene fores nu dagl. me kjeks & pemmikan. Vi har nu allt fårr meget kjeks fårr åss sell å kann ikke anvenne denn bedre enn till hunnene. Disse tar sei åpp fårr vær dag, samm går. Svepe behøves nu sjelden å annvennes på demm. Ett lite tillrop ær nåkk. [114]De har værret så varmt i tellte i denn senere tid att flere a åss må ut a poserne. Så ligger vi da dær i tynne unnerklær på en skjinnfell åppå en stor isblåkk – ti annet

ær barrieren jo ikke. Vi har nu mat i massevis å vill fra nu a kunne fore våre
hunner dåbbelt. –

Manda 15 janr.

Ubehageli vær. Tåke å nedbør. Kåmm fårrbi den annen å denn siste varde.
Denne siste hållt vi på å tørne mot i tykkeste tåken. Ligger nu på 82°45' S.Br.
Hunnesporet, såmm var ve depote, viste åsså fårrbi denne varde.

Tirsda 16 janr.

De var smellenne hett unner siste vile. Kunne – tråds jei lå tynnklett åppå
såveposen – ikke få såve fårr varme. De føltet varmere å mer generenne enn
heteste såmmernatt jemme. – Har hatt fint vær på vår marsch idag. Liten NVli
bris å siktbart, så vi har kunnet følle alle varderne. Kåmm fremm till 82°30'
S.Br. kl. 1/2 2 fmd efter ^[115]5 1/2 times marsch. Fårtsetter straks åver midda, når vi
har fått våre 7 timers søvn. Ypperli føre. Åverfriske bikjer – di kann ikke greie å
spise åpp maten sin lenger nu. Har kryssed de mystiske hunnespor ve flere a
vardene. Var aste ijenn ve 1 tiden emd. Ypperli vær. Åverskjet men meget
siktbart. Hunnesporene kunne vi følle fårrbi di to første varder. Dær krocket di litt
å ble borte. Har fulkt varderne hele tiden. Varden, vor «Else» var lakt – sto
mærkeli lankt a kursen – hele 3/4 kvm. østenfårr åss. Vi jore dåg kroken å de
lønned sei. «Else» lå dær like uskatt å fin. Visstnåkk hadde hunn fallt ned a
varden å flesske på henne – hunn var særdeles fet – var noe gult – metatt a solen,
menn kjøtte var finfint. Mærkeli nåkk hadde værrkenn fulene eller «denn
mystiske hunn» rørt ve denn. – Vi ligger nu ve varden på 82°15' å har nettåpp
fört åpp «Else». Di ^[116]var såmm rasenne efter henne.

Onsda 17 janr.

Kåmm fremm kl. 11 fmd. till depote på 82° S.Br. Hær hadde di rømte
bikjer husert krafti. De hadde lykkes demm å stårme kassehauen å rive disse

åverenne. En a sleekasserne hadde di fått låke a å færrtært innhålle – kjeks å 20 stk mennskepem – heldivis behøvde vi demm ikke. Di 2 bikjeskråtter, såmm lå hær, var sellfølgeli gåenne. Denn annen sleekasse hadde di heldivis ikke fått låke a. I denn hadde vi en masse selbiff å chokolade. Melkemelsekken (Melkesedekk) var, såmm et under – reddet. Denn lå i 1/2 12 stilling på tåppen a en kasse, di ikke hadde fått revett åverenne. «Lussi» såmm lå i depot 3 kvm. hærrfra var bare «kjakebeina» ijenn a. Være har værert skjønnt denne måren å føre glimmrenne. Terenge ær temmeli kupert fra 83° S.Br. a. – Vi har nu ^[117]tatt alle spisenne saker på sleerne. Utstyre lar vi ligge ijenn. – Di små vimpler, såmm var brukt på kassebor till tværmærkningen var likså synlie nu, såmm da di ble stukket ned. Mye sne kann ikke ha fallt. – Hadde iaften ett lite festmåltid i anledning vår annkåmst till «civilisationens ydeste færrpost mot S». W. må ve sånne anledninger koke. Hann trakterte me en blanning a pemmikan å selkjøtt. Till desert chokoladegrøt. – Melkemele, såmm har ligget på tåppen a depote i en ganske tynn sekk utsatt færr stærk foktihet å brennenne solstek var akkurat like gått, såmm denn dag vi fikk di åmmbord. Sætre kjeks var åsså likså fin såmm før. Chokoladen ligeledes.

Torsda 18 janr.

Aste ved 10 tiden igåraftes. Har fulkt vår åppmærkning såmm vi jore me kassebor ifjor i mars på vår depotur – like hit till 81°45'. Mann kunne ikke se, att sneen hadde stegett på demm. Åverskjyett ^[118]klarnet a idamårres .10°. Kåmm hærrtill kl. 4 f. Glimmrenne føre. Noe løst færr bikjene. Aste ijenn ca. kl. 2 emd. Være var, såmm de mest har vist sei hær på barrieren på såmmertid – gråvæ. .8°. Føre glimmrenne. Kornet sne. Hår øvre skårpe, såmm skjienne flyter på. Nåkkså tonkt åffte færr hunnene, da disse trår jennem. Har gått i vår kassebormærkning like till 81°33'. Dær sluttet mærkningen me 2 ennebor a kasse no 880. Disse var satt på en snesåkkel færr nessten 1 år siden å sto såmm di var åppsatt igår. Har nu tellte på 81°30' S.Br. De var 30 kvm. idag.

Freda 19 janr.

Sjelden fint vær idag. Liten SSVli bris såmm i marschens løp har klarnet hele himlen a. Vi fikk på 81°20' våre gamle skrugarer tværs. Vi så nu lankt flere a demm enn noensinne før. Di strakte sei så lankt øie kunne se i NOLI retning i rygger å ^[119]tåpper. Stor ble vår åvrraskelse, da vi kårrt efter fikk øie på høit, bart lann i samme retning – i retv. O ca. 25 kvm. a. Å ikke lenge efter to høie, vite tåpper i SOLI retning antagli omkring 82°. På luften var de lett å se, att lanne strakte sei NO – SV (retv.). Dette ær atter K. E lann, ^{k75} såmm dokker åpp. Vi har nu så goe færrbindelser, att vi uten nølen tør trekke hele kjeden. Terrenget inn mot lann ær åverårntli færrstyrret – sprekker å skrugarer, bølger å daler på kryss å tværs. Vi skall nåkk få føling a di imåren. – Samme fine føre i hele dag. .10.5°. Vi har kunnet se våre varder i V. unner hele marschen mellem 82°-81°. Nu bejnyner vi å skjønnske inn på demm. – Har nu vær midda sellbiff i vår pemmikan. De jør denn særdeles fin a smak. Når vi rekker 80° ær vi i kjøttgryderne. Dær har vi allt muli.

^[120]

Lørda 20 janr.

Aste kl. 10 igåraftes. Heldivis hadde vi klarvær. SVli bris. .19°. De ær rikti ett svinetereng vi har passert åver. Å, når jei tenker på, att vi passert åver hær 3 gange før, da ær jei færrbauset åver, att de ær gått gått. Ve 81°12' bejnynte de. Hauer å såter, huller å revner i sånne masser, att jei ikke har sett lignenne. Store stykker a åverflaten hadde simpelthen fallt ned å efterrlatt gapenne svelg. Me unntagelse a att HH kjørte sin slee hallveis ned i en sprek, jikk allt gått. – Kl. 4 f. rakk vi depote. Vi var kåmmen færr Ostli ca 1 kvm. De var fullstenndi i ården. Ingen bikjer hadde værrt hær. – Bikjene har iaften fått allt va di kann spise. Dåbbelt foring færr 4 dage har vi på sleene. Skrugarrekken langs K. E.^s Lann kunne enkelte gange idag trede meget skarpt fremm. Di strakk sei så lankt mann kunne se i NO – SV. ^[121] Var ute å aste kl. 6 e. Hærli vær. Solskjinn å fint. .11°. Passerte åver ett par sprekker, å ær nu klar demm till vi kåmmer ned i «gristerenge». Nådde varden 80°45' kl. 8 e. Hær hadde vi denn først slaktete hunn «Bone» liggene. Hunnene ær så åverforet nu, att mange a demm ikke vill se pemmikan. «Bone» dærrimot jikk i demm såmm varmt vetebrø.

Sønda 21 janr.

Stålenne vær. .17°. Klart. Liten Vli bris. Har fulkt varderne å ligger nu på varden ve 80°30'. Førre har fra 81° værret noe ujevnt – snart seikt, snart glatt – menn dåg mest de siste. – Vi liker gått, når vi kann ståppe ve en varde fårr hær har dær dannet sei håre fokskavler – ypperlie fårr telltplass å varden sell ær a solen åmmdannet till bare isstykker, såmm jir de fårrtrinlikste ståff till vandfårsyning fårr våre kokekar.

Manda – 22 janr.

Prekti vær. Stille da vi dro aste igåraftes kl. 10½ å stekenne solskjinn. Førre var hærli .17°. Ve 80°23' passerte vi ^[122]vår siste varde. Værbitt å tillføken, avrunnet å uanseeli hadde denn jorrt sin tjeneste. Denn sto dær taus å alvårli vår siste skjillvakt – et minne åmm mennsheånnen åsså i disse fårrlatte eine. Da vi slo leir – 80°15' – kåmm en «Skua gull» å besøkte åss. Får vell snart se flere.

Aste ijenn kl. 12 emd. Himlen åvertrukket menn siktbart å fint. Liten SOLi bris ca .7°. Rakk fremm till depote på 80° kl. 11½ f. Allt hær i ården. Beretning fra Pr. lød på, att hann, Jørg å Joh. ^{k76} passerte hær denn 13 novbr me 2 sleer, 16 hunner å utstyr fårr 30 dage. På denn måte har jei nu de sikre håb, att vi skall kunne belegge hele K. E. VII vestkyst efter våre iakttagelser. – Bijkjene våre har nu fått fri adgang till seldyngen, såmm ligger hær. Di var så unnerspiste, att åpphålle dær ikke ble synderli lenge. Di vennte en fårr en tilbake till sine respektive sleer. – A depote må di øverste ^[123]kjekskasser ansees tapt, ide solen har sprukket di sorrmtalte kasser åpp, foktiheten trenkt inn å kjeksen så å si fårrvitret. A allt annet ær allt iården. A kjeks i bokser står hær 7 stk. – Vi legger a hær 1 sleekasse kjeks, ca 25 kl. ^{k77} chokolade å en del melkepølser. – A depote tar vi – 12 stk mennskepem., 40 stk. biff å en tannk petroleum (171.). Depote ær mærkett me flagg på høi stang på tåppen. Sellve depote vill naturlivis fyke ned, menn flagge vill alltid vise plassen. Førre hær på 80° sletten ær såmm vanli yderst løst. Dyp, dyp sne.

Tirsda 23 janr.

Disi, kjedsåmmeli vær, da vi tørnte till imårres kl. 4. Temp. var go – .11°. Åpprindli hadde jei tenkt å jøre denne siste distance – till Framheim – me 20 kvm. marscher, menn viste sneen sei så løs å dyp, att vi måtte ståppe efter 15 kvm. De var fullstendi nåkk både fårr mennsker å dyr. – Selkjøtte på 80° ær nu mærkett me to skjistaver, så nu kann di bare fyke ned.

[124]

Onsda 24 janr.

Aste kl. 8 igårftes. De var skittvær till å bejynne me, menn litt efter litt letnett de å 3 kvm. fra leirplassen – 18 kvm. fra 80° – støtte vi på vår gamle, goe venn – åsen me homplerne på. Vi var litt Ostli – menn yderst lite. Førre hadde till åsen værret slett – dyp, løssne å meget tonkt fårr bikjene. Vanskeli fårr skjiløperne åsså, fårr sneen lae sei i store, håre klatter mellem skji å støvler å jore de yderst ustøtt å vanskli. N dennfårr åsen ble tereng å føre litt efter litt anderledes – jikk åver i hårrt, gått føre me isrygger hisst & hær. De var en stor fårrandring fra 80° sletten, fårr dær fanntes ikke *en* ujevnhet – kunn dyp, løs, jevn sne. Just før vi hadde jort våre 15 kvm. kåmm vi till en annen O-V løpenne ås me hompler. Ned unner denne kjørte vi langsme noen sprekker – nåkkså smale. Vi ær litt fårr lankt Oli. Såsnart vi har passert «svinerie» på 45' håller vi Vliere fårr å kåmme ut i denn gamle flaggrekke.

[125] Aste kl. 11 f. Være var strålenne. Blikkstill me stekenne sol. .12.5°. De bar først over ett lite dalføre, sannsynlvis de samme, vori «45' griserie» ligger. Menn vi var fårr lankt O å mærkett ikke noe till de. Så bejynnte vi åppstigningen till vårt gamle, kjennte høidedrag i O. Unner dette fårrandret vi kurs ¼ strek vestliere – StV¼S – fårrå skjære åss ned i flaggrekken. Førre i åppstigningen var unner all kritikk. Dyp, seig, løs sne – ett kjedsåmmeli slit fårr mennsker å dyr. Kåmmen åpp på tåppen fårrandrede føre sei straks – hårrt å fint. – Till min fårrbauselse viste barometre en stigning a 1000 f. De viste att vi ær kåmmen noe fårr lankt O – 30 kvm idag.

Torsda – 25 janr.

Aste kl. 4 f. Fremme kl. 10 f. 21 kvm. jorrt. Strålenne vær till å bejynne me .22°. Temmeli kjøli. Klart. Har gått nedåver i hele dag. Ypperli føre. Bikjene har fløiet såmm alldri før. Da vi kåmm ned brøt SVten løs me fok, tåke å annet «svineri», så vi kunne ikke se noe. Håper denn slutter i dagens løp, så vi kann rekke Framheim imåren tili.

[126]

[DEL 3]

[127] [n16](#)

182

13/11-11

Hr. Kaptein! [k78](#)

Ankom hertil igaar efter 4½ dags reise fra Framheim. Johansen og Jørgen er med, har hvert sit spand paa 8. Dertil kommer «Peary», som plukkedes op underveis. Avreiser idag med kurs retvisende ost. Hvis land ikke træffes før, og hundene holler ut er det meningen at kjøre ut 50 kvm i den retning; skulde da være omtr. paa Cap Colbeck's meridian (efter Scott). Derfra dreies da i tilf. nordover. Efterretninger blir nedlagt paa eventuelt fremtræden punkter – i mangel av saadanne i snevarder. Har kompletet vor udrustning her for 30 dage. Alt vel.

Hilsen K. P. [k79](#)

[128]

Noter:

[n1](#). Videre lesning, se Einar Lundeby 2002.

[n2](#). Amundsen 1913, b. 2, s. 37

[n3](#). Amundsen 1913, b. 2, s. 43

[n4](#). Bjaaland 2011, s. 127

[n5](#). R. Amundsen til F. Nansen 22.8.1910, NBO, ms.fol. 1924:5:3

[n6](#). Hassel 2011

[n7.](#) Amundsen 1913, b. 2, s. 74

[n8.](#) Bjaaland 2011, s. 131

[n9.](#) sine] *trolig feil for:* sine

[n10.](#) hå] *trolig feil for* ha

[n11.](#) uleselig ord

[n12.](#) f fot] Amundsen har skrevet både f og fot

[n13.](#) ledersleeen] *feil for* ledersleen

[n14.](#) S.B.] *feil for* S.Br.

[n15.](#) slenke] *feil for:* slenkte

[n16.](#) Prestruds lapp omtalt 22. januar. Innlimt pag. 127

[k1.](#) HH] Helmer Hanssen (1870-1956)

[k2.](#) W] Oscar Wisting (1870-1936)

[k3.](#) kvm] kvartmil = 1 nautisk mil = 1852 m

[k4.](#) Framheim] Ekspedisjonens vinterkvarter

[k5.](#) W li] vestlig

[k6.](#) Pr] Kristian Prestrud (1881-1927)

[k7.](#) Bj] Olav Bjaaland (1873-1961)

[k8.](#) t] temperatur

[k9.](#) Kolekvinnt] en dram brennevin

[k10.](#) W] Oscar Wisting

[k11.](#) Jørg] Jørgen Stubberud (1883-1980)

[k12.](#) kinom.] kinematografen = filmkamera

[k13.](#) O] øst

[k14.](#) t.] temperaturen

[k15.](#) m.] minutter

[k16.](#) komp.] kompass

[k17.](#) kl.] kilo

[k18.](#) pemm.] pemmikan = kaloririk kompakt turmat bestående av en blanding av tørket, malt kjøtt og fett. Amundsen tilsatt til denne ekspedisjonen også tørkede grønnsaker og havregryn

[k19.](#) t.] temperaturen

[k20.](#) f.] fot

[k21.](#) kjøttpem] kjøttpemmikan

[k22.](#) kl. (net)] kilo (netto)

[k23.](#) Hass] Sverre Hassel (1876-1928)

[k24.](#) dist.] distansen

[k25.](#) obs.] observasjoner

[k26.](#) kl.] kilo

[k27.](#) Discovery-exp.] British National Expedisjon 1901-04, ledet av Robert f. Scott. Nådde sitt sydligste punkt 30. des. 1902

[k28.](#) Sh.] Sir Ernest Henry Shackelton (1874-1922), anglo-irsk polarforsker. 9. januar 1909 satte han og tre andre «lengst syd-rekord» da de nådde 88°23'S, 180 km fra Sydpolen

[k29.](#) t] temperaturen

[k30.](#) azimutobserv.] azimut = asimut = den vinkel et himmellegemes vertikalsirkel danner med meridianen. Regnes av astronomene og av sjøfolk oftest fra nord mot øst (0°–360°) (Kilde: snl.no)

[k31.](#) misvis] misvisningen

[k32.](#) kl.] kilo

[k33.](#) kl.] kilo

[k34.](#) Bettytåppen] = Betty Top. Oppkalt etter Betty Andersson (1838-1923), Amundsens barnepike og senere hans husholderske

[k35.](#) misv] misvisningen

[k36.](#) aneroid] = aneroidbarometer, barometertype, en flat og nesten lufttom metallboks med trykkfølsomme bunner som beveger seg i takt med forandringer i lufttrykket. Inneholder ikke væske eller kvikksølv (Kilde: snl.no)

[k37.](#) Folgefonnen] bre fra isbarrieren opp til plataået som straks etter ekspedisjonens slutt ble omdøpt av Amundsen til Axel Heiberg-breen

[k38.](#) Håkonshallen] et fjell som straks etter ekspedisjonens slutt ble omdøpt av Amundsen til «Don Pedro Christophersens fjell»

[k39.](#) kl.] kilo

[k40.](#) kokning] = koking av væske ved bruk av hypsometer

[k41.](#) kl.] kilo

[k42.](#) o.m.a.] *trolig forkortelse for:* og mye annet

[k43.](#) misv.] misvisningen

[k44.](#) e.b.] etter bestikk

[k45.](#) e.b.] etter bestikk

[k46.](#) hypsometret] Instrument til bruk ved høydemåling. Ved hjelp av hypsometeret kan kokepunktet for vann bestemmes med en nøyaktighet på 1/100 grad. Av dette kokepunktet finner man så lufttrykket i tabeller og kan dermed bestemme høyden over havet (Kilde: snl.no)

[k47.](#) Stratus] lavliggende tåkeskyer

[k48.](#) e.b.] etter bestikk

[k49.](#) obs.] observasjoner

[k50.](#) Helland Hansen å Nordahl Olsen] flagget var en gave fra fruer i Bergen representert ved disse to

[k51.](#) kl.] kilo

[k52.](#) Obs] observasjoner

[k53.](#) Framsextanten] sekstant fra polarskuta «Fram»

[k54.](#) obs.] observasjoner

[k55.](#) Rønne] Martin Rønne (1861-1932)

[k56.](#) bar] barometer

[k57.](#) L.O.Gr.] Longitude after Greenwich

[k58.](#) komp] kompass

[k59.](#) O.Gr.] øst for Greenwich

[k60.](#) Fr.] Framheim

[k61.](#) sex.] sekstant

[k62.](#) Scott] Sir Robert Falcon Scott (1868-1912), leder av den britiske gruppen som ankom Sydpolen én måned senere

[k63.](#) t] temperaturen

[k64.](#) K.H.VII Vidde] området ved den geografiske sydpol ble av Amundsen navngitt til Kong Håkon VII's Vidde, etter Norges konge (1905-57)

[k65.](#) rat.] ration

[k66.](#) misv.] misvisning

[k67.](#) rat.] rationen

[k68.](#) obs.] observasjoner

[k69.](#) kl.] kilo

[k70.](#) retv.] retvisning

[k71.](#) Hass] Sverre Hassel (1876-1928)

[k72.](#) m.a.] meter sikt

[k73.](#) m. a] meter sikt

[k74.](#) Skua Gulls] en sjøfugleart

[k75.](#) K.E lann] King Edward VII Land, et landområde på Antarktis oppkalt etter den britiske Kong Edward VII (1901-10). Delvis kartlagt av Johansen, Stubberud og Prestrud i 1911

[k76.](#) Joh.] Hjalmar Johansen (1867-1913)

[k77.](#) kl.] kilo

[k78.](#) Kaptein!] Roald Amundsen (1872-1928)

[k79.](#) K. P.] Kristian Prestrud (1881-1927)

[v1.](#) Etter] *rettet av Amundsen fra:* etter

[v2.](#) i] *rettet av Amundsen fra:* på

Roald Amundsens *Slædedagbok for turen til Sydpolen* er lastet ned gratis fra

bokselskap.no